

Ľelám Akadémii umení v Banskej Bystrici
k jej 15 výročiu založenia veľko dobre a
este stále má ďalších úspešných študentov
a som. Zároveň ďakujem sa jej profesorom
ktorí majú otvorené

Tenorista Bršík so svojou profesorkou Vlastou Hudecovou.

„Bol som pri tom, keď sa Akadémia umení v Banskej Bystrici (AU BB) zakladala. A som veľmi rád, že po rokoch v jej začiatku, keď boli veľké tlaky, že nemá význam, aby táto univerzita fungovala popri bratislavskej, dnešný deň ukazuje, že to význam má. Som rád, že Banská Bystrica vydržala a keď vydržala po toto výročie, tak som presvedčený, ak ma pozvú, že prídem aj na to tridsiate. Banská Bystrica si to zaslúži a súhlasím s tým, čo poznamenal aj pán rektor, že ich univerzita patrí medzi tie vysoké školy, ktorej absolventi si zamestnanie vždy nájdu,“ zdôraznil prezident SR Ivan Gašparovič, ktorý prišiel jubilatke osobne zablahoželať. Po slávnostnom koncerte v banskobystrickej Štátnej opere sa zaujímal o aktivity a úspechy jedného z najtalentovanejších študentov AU BB Pavla Bršíka.

Snímky: Ján Šperka

Korupcia v akadémii nebola

Korupcia v Akadémii umení v Banskej Bystrici (AU BB) nebola, potvrdil to 20. februára 2013 Najvyšší súd (NS) SR. Prokurátor viní pedagóga Fakulty dramatických umení (FDU) Antona Sz., že si od troch študentov vypýtal po 40 000 slovenských korún za šancu na postup do ďalšieho ročníka. Dvoch študentov obvinili z podplácania, jeden vraj pre požadovaný úplatok zo školy odišiel.

Pripad mal na stole Špecializovaný trestný súd (ŠTS) v Banskej Bystrici, ktorý v máji 2012 všetkých obvinených oslobodil. Chýbali totiž dôkazy, že by sa skutok stal. Prokurátor podal odvolanie, ktoré NS zamietol. Podľa neho ŠTS vyhodnotil iba dôkazy, ktoré boli v prospech obvinených. *“Odvolací súd nezistil taký dôvod, ktorý by spochybňoval skutkové závery súdu prvého stupňa,”* povedal predseda senátu Milan Lipovský. Skonštatoval, že obžalobu postavili na výpovediach troch svedkov, ktorí mali dôvod uškodiť Antonovi Sz. *“Chcel by som vysloviť poľutovanie nad tým, že celým doterajším trestným stíhaním boli obžalovaní po dobu 2,5 roka vystavení neprimeranému nátlaku,”* povedal Lipovský. Dôkazná situácia bola podľa neho taká istá po skončení vyšetrovania aj po súdnom pojednávaní. *“Podľa názoru odvolacieho súdu to bolo možné vyriešiť aj iným spôsobom, nie napríklad podávaním obžaloby,”* vyhlásil predseda senátu.

Celý pripad sa mal začať ešte v júni 2008, keď podľa obžaloby Anton Sz. oznámil študentom vtedy 2. ročníka, že ich nepripustí ku k skúške z filmovej tvorby. Potom si vraj vypýtal úplatky za to, že si budú môcť dopracovať chýbajúce cvičenia a ísť na skúšku. Študenti, ktorí mali vtedy zo spomínaného predmetu FX, mali peniaze poslať na účet Občianskeho združenia Mladá múza. Dvaja tak urobili, v septembri už mali vo výkaze o štúdiu zapísané známky C a D. Špecializovaný súd skonštatoval, že keď peniaze poslali na účet združenia, síce konali zvláštne, ale nedá sa povedať, že išlo o úplatok. Vyžiadanie si úplatku Antonom Sz. nedokázali.

/TASR/

Perspektíva retrospektívy

Ak sa obzrieme na roky od vzniku našej Alma Mater, spomenieme si na všetky vypäté sústredené úsilia na vybudovanie jej dobrého mena, na jej etablovanie v slovenskom vysokom školstve a v slovenskej kultúre. K prvým signálom priaznivého vývoja školy nepochybne patrilo akreditovanie bakalárskeho stupňa na Fakulte múzických umení, oznámené v Slovenskom rozhlase 18. mája 2001. Bol to mimoriadne povzbudivý okamih, ľady sa pohli a naše úsilia postupne nachádzali uznanie spôsobilosti vzdelávať na všetkých stupňoch štúdia až po uchádzanie sa všetkých troch fakúlt akadémie o právo habilitačného a inauguračného konania.

Dnes (8. februára 2013) agentúra Slovakia/ Ranking Web of Universities spomedzi vyše 20. 000 univerzít na svete vyhodnotila našu Akadémiu umení v Banskej Bystrici (AU BB) na 3.623 mieste.

V domácich pomeroch z 33 slovenských vysokých škôl sme zaujali 12. miesto, v relácii umeleckých škôl sme sa dostali pred Vysokú školu múzických umení a pred Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave (24. a 25. miesto). Nepochybne je to nielen povzbudivé, no najmä zaväzujúce hodnotenie. Predpokladá totiž udržanie, ďalší rast a rozvoj školy, jej kvality a postavenia. Slovenské univerzitné školstvo, umenie a kultúra sa však nachádzajú v zlomových okamihoch. Pre celospoločenské ekonomické podmienky, ale najmä pre špecifické vnútorné predpoklady svojho rozvoja. Riadiace orgány vedy a vzdelávania navrhujú inováciu akreditačných kritérií hodnotenia úrovne vysokých škôl. Ako to zo širších diskusií v univerzitnom svete vyplýva, v navrhovaných kritériách nejde len o náročnejšie, sprísnené a sprísnené kritériá, s ktorými sa dá súhlasiť, ale i o paušálne implantovanie kritérií prírodovedného a technického výskumu a vzdelávania do oblasti spoločenských a humanitných vied. Umelecké školstvo prehliadanie svojich špecifik implantovanými pravidlami vníma mimoriadne citlivo, ako pravidlá idúce proti zmyslu umeleckého vzdelávania, ba priamo ako existenciálne ohrozenie.

Súčasná situácia je pre nás nesmierne náročnou výzvou. Osobitosťou našej školy je pestovanie troch múz umenia - slova, hudby a tvaru a v tejto konštelácii sa postupne stávame v Európe i vo svete zriedkavosťou. Doteraz sme však dostatočne nevyfažili synergiu ich vzájomného násobeného účinku a veríme, že intenzívna spolupráca medzi fakultami patrí k našim otvoreným jasným perspektívam. Fakulty prezentujú svoju tvorbu vo vlastných inštitúciách (Divadelné

štúdio, D 44, Koncertná sieň, Galéria FX), ale intenzívne tiež spolupracujú s externými inštitúciami v meste, regióne, v celej republike i v zahraničí. Perspektíva rozvíjania a zintenzívňovania týchto aktivít predpokladá nadväzovanie kontaktov so základnými umeleckými školami, gymnáziami a strednými odbornými školami, ktoré pripravujú našich budúcich študentov.

...Načrtnutá situácia je rovnako náročnou výzvou pre nás pedagógov. V nárokoch na naše tvorivé výkony a najmä v nárokoch na profesijný rast mladých pedagógov, nástupcov predchádzajúcich generácií, na ich bezvýhradné odovzdanie sa umeniu a pedagogickému poslaniu. Rozvoj školy je synonymom jej materiálnej bázy, technického vybavenia, projektovania nových študijných programov. Najmä tých, v ktorých vidíme väčšie možnosti uplatnenia v spoločenskej praxi. Vedenie školy na ne myslí i v zložitej ekonomickej situácii, v ktorej sa nachádzame. Rovnakú dôležitosť však pripisuje študijným programom rýdzo umeleckým, ktoré trvajú na utváraní hierarchie životných hodnôt a budovaní kultúry bytia. Našou perspektívou je stavanie hrádze proti moru braku, gýču, narúšaniu dôstojnosti človeka a integrity jeho vedomia. A možno tiež v presvedčení nášho spoločenstva o platnosti dávnejšieho básnikovho výroku, že *“na kultúru sa nedopláca, dopláca sa na nekultúrnosť”*.

Ludovít Hološka
prorektor AU BB

Dekan Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici Ján Sládeček chce rozšíriť štúdium o

divadelný manažment, scénografiu a divadelnú a filmovú vedu

Fakultu dramatických umení (FDU) Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB) by mal viesť do 10. januára 2017 dramaturg a režisér Ján Sládeček, ktorý vystriedal Milana Švehlika. Jej akademický senát zvolil nového dekana na zasadnutí 10. januára 2013. Rektor AU BB Matúš Ol'ha mu odovzdal menovací dekrét 11. januára 2013.

Pri príležitosti menovania sme sa s novým dekanom porozprávali o jeho zámeroch a prioritách v najbližších štyroch rokoch.

S akými predsavzatiami začínate svoje štvorročné obdobie vo funkcii dekana?

Slávny banskobystričský rodák, významný slovenský literárny kritik a vedec Dr. Alexander Matuška, v súvislosti s nastupujúcou literárnou generáciou, ktorá si o sebe začínala namýšľať – pravdaže ako každá mladá generácia vo svojom fachu, že ňou začína na Slovensku konečne literatúra na svetovej úrovni, jej skepticky odkázal, že všetci stojíme na plecích svojich predkov, či sa nám to páči či nie. Pozdáva sa mi táto skeptická optika, predpokladá nazeráť na realitu bez ružových okuliarov. Napriek tomu, nechcem sa tu stavať do pózy skeptika, len sa usilujem vidieť situáciu realisticky. To mi však nebráni premýšľať o rozvoji našej fakulty v perspektíve času. Ako pedagóg ma teší, že veľa našich absolventov, divadelníkov i filmárov nachádzajú uplatnenie v praxi a nerozširujú rady nezamestnaných na úradoch práce. Filmári a divadelníci pôsobia v televíziách a rozhlasoch štátnych, súkromných i regionálnych v rôznych profesiách, a dnes, po pätnástich rokoch existencie našej akadémie a fakulty si už personálny stav väčšiny mimobratslavských divadelných súborov ani neviem predstaviť. Dochádza k prirodzenej generáčnej výmene a absolventom z Divadelnej fakulty (DF) Vysoké školy múzických umení (VŠMU) sa z Bratislavy na Slovensko nechce – ako sa nechcelo ani v minulosti. Hoci tých niekoľko odváživcov, ktorí sa na túto cestu vybrali, získalo neocentelne profesionálne ostryho a nesedelo potom v Bratislave na „lavičkách náhradníkov“ ako ich kolegovia, ktorí tam zostali. Hovorí sa, že dva vedné odbory, matematika a fyzika „nepustia“. Čísla majú naozaj prísnu výpovednú hodnotu a likvidujú akékoľvek mýty. Na našej fakulte 99 percent študentov je zo Slovenska, zvyšok z Bratislavy a zahraničia. Na DF VŠMU je to takmer naopak. Sme teda fakulta pre celé Slovensko. Napriek tomu chceme ešte naše štúdium rozšíriť a zatriktívniť. Jednou z možností takéhoto zatriktívnenia vidím v akreditácii nových študijných programov.

Ktoré konkrétne máte na mysli a je na ich zavedenie fakulta pripravená?

Divadelný manažment, scénografiu a divadelnú a filmovú vedu. Ich akreditovanie je tiež reakciou na súčasný nedobry stav v divadelnej praxi. Potreba kvalitných vedúcich pracovníkov na úrovni riaditeľov či šéfov umeleckých telies, kultúrnych zariadení alebo producentov kultúry, ktorí by našli uplatnenie v regionálnych centrách pri organizovaní kultúrnych aktivít rôzneho druhu, sa javí ako nevyhnutná. Stačí pripomenúť fakt, že v súčasných slovenských profesionálnych divadlách jediným profesionálnym riaditeľom, ktorý absolvoval štúdium divadelného riadenia, je riaditeľ trnavského Divadla Jána Palárika. V ostatných od Slovenského národného divadla (SND) až po Divadlo Alexandra Duchnoviča (DAD) v Prešove sú

v čele ľudia, profesijne orientovaní inak. Sú aj telesá v čele s ľuďmi, ktorých pôvodné povolanie je na hony vzdialené hodnotovému svetu inštitúcie, ktoré vedú. Že to má výrazný dopad na jej programovú orientáciu, netreba snáď ani pripomínať. Pre skompletizovanie študijného odboru divadelné umenie je potrebné otvoriť študijný program scénografiu. V širšom ponímaní by tu okrem divadelnej scénografie bola možnosť štúdia aj kostýmového výtvarníctva či divadelnej grafiky. Absolventi by boli odborne pripravení na širšie uplatnenie v divadelnej a kultúrnej sfére. Naliehavosť otvorenia študijného programu divadelná a filmová veda je reakciou na súčasný stav v tejto oblasti. V Bratislave sa filmová veda študuje, ale najstarší odbor bratislavskej DF, divadelná veda, ktorý založili skôr než herectvo a réžiu, zrušili. Nastala tu doslova čierna diera a ak v budúcnosti nenastane kardinálna zmena, tak nebude na Slovensku kompetentnej osobnosti schopnej teatrologicky reflektovať divadelnú súčasnosť či minulosť. Otvorenie tohto študijného programu by v súčasnosti bolo jediným študijným programom na Slovensku. Zároveň treba uviesť, že na fakulte máme odborné kapacity, ktoré môžu uvedené programy garantovať. Verím, že keď budem o štyri roky odovzdávať funkciu nástupcovi, budú organickou súčasťou profilu našej fakulty.

Ktoré z úloh na najbližšie štyri roky považujete za prioritné?

Vážnym, takmer osudovým problémom našej fakulty je, že nemá pridelené právo habilitačných a inauguračných pokračovaní. Jednou z podmienok na jeho získanie je akreditácia doktorandského štúdia. Strategickou úlohou číslo jeden je túto situáciu kardinálne zmeniť. Prvé zásadné kroky sa za mandátu predošlého dekana Milana Švehlika už vykonali. V divadelných študijných programoch už doktorandské štúdium úspešne prebieha a tento rok by z neho mohli vziť prví absolventi. Rektor AU BB bude tak môcť požiadať Akreditačnú komisiu (AK) o udelenie práva na habilitačné a inauguračné pokračovanie. Chvalobu a zároveň žiaľ, že doktorandské štúdium sa realizuje len v divadelnom odbore. Za jednu z prioritných výziev považujem iniciovať dorovnanie tohto nerovnovážneho stavu. Podmienkou pre akreditovanie doktorandského štúdia je akreditácia všetkých študijných programov študijného odboru Filmové umenie a multimédiá. V bakalárskom a magisterskom štúdiu je zatiaľ akreditovaný iba študijný program Filmová a dokumentárna tvorba a študijný program Filmová dramaturgia a scenáristika má akreditáciu iba na bakalárske štúdium. Akreditačný spis na magisterské štúdium je už od polovice vlaňajšieho decembra v AK a onedlho by sme mali poznať stanovisko. Až po akreditácii magisterského štúdia pre uvedený študijný program splníme podmienky na získanie akreditácie doktorandského štúdia pre študijný odbor Filmové umenie a multimédiá. Dúfam, že dôjde k dorovnaniu tohto nerovnovážneho stavu a zvýši sa tak aj celkový rating našej fakulty.

Novému dekanovi FDU AU BB Jánovi Sládečkovi odovzdal rektor AU BB Matúš Ol'ha menovací dekrét 11. januára 2013.

Snímka: Juraj Solivajs

Ako ovplyvní nová funkcia váš život?

Nie som ani prognostik, ani veštec. Plne si uvedomujem, že prevzatie takéhoto balvana zodpovednosti musí nutne vážne ovplyvniť život každého človeka – nielen mňa –, ktorý prijme tento údel. Na viaceré problémy života fakulty musím nazeráť inou optikou, nielen úzko špecializovane; bude potrebné vidieť veci v súvislostiach profesijných, spoločenských, vzťahových. Ako nemalú daň budem platiť zúžením časového priestoru pre rodinu, najmä tri dorastajúce deti. Ale v živote to tak beží, za všetko sa platí a na strane druhej aj dopláca. Aká vysoká bude cena – ukáže až čas.

Nájdete si popri náročných povinnostiach dekana čas aj na „režirovanie“?

Som nielen pedagógom a teraz aj funkcionárom na umeleckej vysokej škole. Jedným z kritérií hodnotenia jej kvality je aj skvalitňovanie a zvyšovanie úrovne pedagogického procesu a sem patria aj umelecké a vedecké výstupy pedagógov. Vzhľadom na zásadnú zmenu mojej situácie viem, že budem nútený vzdať sa hostovania v divadlách ako režisér, resp. iba sporadicky prijať takúto ponuku v čase, keď sú na fakulte buď skúšobné obdobia alebo akademické prázdniny. V podobnej situácii nie som sám. Výrazne zlepšiť či zjednodušiť podmienky nielen pre pedagógov – umelcov, ale najmä pre poslucháčov fakulty, resp. jej absolventov by mohlo zriadenie činohry v Banskej Bystrici. Naša situácia by sa tak vyrovnala Bratislave, kde poslucháči DF VŠMU hostujú v bratislavských divadlách bez ujmy na účasti v štúdiu. Vytvoril by sa tak priestor pre poslucháčov herectva, réžie, dramaturgie a v budúcnosti aj scénografie. Ak by sa vyššie uvedený projekt realizoval, vznikol by aj nejaký čas na režirovanie – bez handicapu voči náročným povinnostiam dekana.

Zhovárala sa: Danica Kubišová

Pripravujeme 6. medzinárodný festival klavírneho umenia

FORUM PER TASTI 2013 (1. – 4. mája 2013)

Fakulta múzických umení (FMU) Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB) pripravuje aj v tomto roku medzinárodný festival klavírneho umenia FORUM PER TASTI. V predošlých rokoch získalo podujatie pozíciu renomovaného hudobného fóra s medzinárodnou účasťou a veľmi dobrým ohlasom v umeleckých odborných kruhoch, ale aj u publika. V rámci 6. ročníka sa budú konať medzinárodné klavírne interpretačné kurzy, odborné prednášky, semináre a workshopy. Počas štyroch dní sa uskutočnia aj festivalové koncerty, na ktorých sa predstavia mladí umelci zo Slovenska a zahraničia.

Cieľom prehliadky je predovšetkým zvýšenie úrovne interpretačného umenia u mladej generácie slovenských klaviristov a získanie nových poznatkov pre učiteľov vysokých škôl, konzervatórií a základných umeleckých škôl (ZUŠ). V rámci medzinárodných interpretačných kurzov budú mať mladí umelci všetkých vekových kategórií opäť jedinečnú príležitosť zoznámiť sa so súčasnými trendmi v umeleckej interpretácii. Majstrovské kurzy sa budú konať pod vedením špičkových pedagógov a umelcov – profesorov Ayami Ikeba (Rakúsko/Japonsko), Otto Niederdorfer (Rakúsko), Andrzej Pikul (Poľsko) a Zuzana Niederdorfer (Slovensko / Rakúsko). Novinkou tohto ročníka sú interpretačné kurzy pre žiakov ZUŠ, s ktorými bude pracovať Eva Cáhová.

Organizátori prestížneho podujatia FORUM PER TASTI sa každoročne snažia o zviditeľnenie a šírenie pôvodnej slovenskej tvorby pre klavír. Veľký prínos pre propagáciu tejto literatúry bude mať odborná prednáška o klavírnych dielach slovenských skladateľov, prezentovaná Janou Škvarkovou. Prednáška určená predovšetkým pre pedagógov ZUŠ sa obsahovo zameria na inštruktívnu klavírnú literatúru súčasných slovenských skladateľov.

Predpokladáme, že medzinárodný festival, tak ako v minulých ročníkoch, v maximálnej miere prispeje k zviditeľneniu AU BB, pomôže ďalšiemu rozvíjaniu medzinárodných kontaktov a obohati hudobné dianie v banskobystrickom regióne.

Eva Cáhová
pródekanka FMU

doc. PhDr. Ján SLÁDEČEK, PhD.

(3. 9. 1951 Myjava)

Po maturite v Strednej priemyselnej škole strojníckej v Myjave pôsobil (1971 – 1986) v ochotníckom divadle v rodisku a v divadelnom súbore Brezinka z Jablonky ako herec, výtvarník a režisér. V Jablonke pripravil šesť a v Myjavskom ľudovom divadle štyri inscenácie a s peziňskými ochotníkmi Tolstého Vládu tmy. Dlhé roky účinkoval ako člen odborných porôt na prehliadkach ochotníckych divadiel.

Po absolvovaní štúdia divadelnej vedy na Divadelnej fakulte (DF) Vysoké školy múzických umení (VŠMU) v Bratislave jedenásť sezón bol dramaturgom činohry Slovenského národného divadla (SND) v Bratislave (1981 – 1992). V dramaturgickej praxi sa orientoval na uvádzanie, interpretácie i adaptácie najvýznamnejších titulov zo slovenskej i svetovej klasiky a spolupracoval s najvýznamnejšími režisérmi slovenského divadla (Pavol Haspra, Miloš Pietor, Ľubomír Vajdička, Vladimír Strnisko, Jozef Bednárík). V prešovskom Divadle Jonáša Záborského (DJZ), i v SND, uviedli jeho adaptáciu Tajovského jednoaktoviek pod názvom Hriech. Počas dlhoročnej dramaturgickej činnosti uverejnil odborné články k premiéram v bulletinoch divadiel, kde pôsobil, a v časopise Javisko.

Ako profesionálny režisér má na konte dvadsaťdeväť inscenácií. V prešovskom DJZ (1992-1995) ich uviedol šesť. Debutoval ako hosťujúci režisér na profesionálnych javiskách neuvedenou drámou Mila Urbana Beta, kde síť? V DJZ inscenoval o.i. Tajovského Nový život (1992 – ocenený Prémiou Litfondu), v slovenskej premiére Kováčikovej Božieho vtáka a Alžbetu Báhoryovú. V roku 1994 sa prezentoval v nitrianskom Divadle Andreja Bagara slovenskou premiérou Kováčikovej drámy Kráľ Svätý pluk.

Počas angažmánu vo zvolenskom Divadle Jozefa Gregora Tajovského (DJGT) (1995-1997) režijné pripravil päť inscenácií: Ostrovského Poslednú obeť, v slovenskej premiére novú verziu slávnej Kováčikovej drámy Krčma Pod zeleným stromom, Palárikovo Inkognito (1997 - cena Národného divadelného ústavu za réžiu na IV. festivalé inscenácií slovenských hier v Prešove a Košiciach 1997), Steibeckovu drámu O myšiach a ľudoch, v slovenskej premiére Čechovovho Lesného ducha (1997- ocenená Prémiou Litfondu).

Ako hosťujúci režisér v martinskom Divadle SNP ponúkol Palárikovo Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri občinkoch a už v Slovenskom komornom divadle Barčového Neznámeho, v DJGT Zvolen Nušičovu komédiu Pani ministrová, v zvolenskom DJZ Hugovu Máriu Tudorovú, v trnavskom Divadle Jána Palárika cyklus inscenácií Palárikových veselohier – Drotár, Inkognito (2006 – ocenená Prémiou Litfondu), Zmierenie a vlastnú dramatičtáciu Dostojevského Bielych noci, v Moravskom divadle Olomouc Kováčikov Hostinec Pod zeleným stromom a Neveuxovu drámu Žaloba proti nezámému.

Zároveň spolupracoval s ochotníckym Divadelným súborom Jána Chalupku v Brezne, kde režijné prichystal Tajovského Nový život a Urbánkovu Pani richtárku). Obidve boli víťazom celoslovenských prehliadok slovenských hier Palárikova Raková (2005 a 2007) a

najvyšších ochotníckych súborov v Spišskej Novej Vsi (2005) a v Timačoch (2007).

V rokoch 1997 – 2008 pracoval v Národnom divadelnom centre (NDC), neskôr Divadelnom ústave (DÚ) v Bratislave. V NDC ako redaktor a riaditeľ Edično - metodického útvaru, v DÚ ako teatroológ – historik. V edičnej činnosti redakčne pripravil dva zväzky teatrologických dokumentov o režisérovi K. L. Zacharovi a päť o Jánovi Jamnickom. Ako odborný redaktor a spolueditor vydal prvýkrát Súborné diela slovenských dramatikov – Jána Hollého, Júliusa Barča-Ivana a tri zväzky Ivana Stodolu s prvým kompletným súpisom dramatického diela. Všetky edičné projekty sú opatrené odbornými komentármi, resp. portrétnou skicou (K. L. Zachar). V roku 1998 mu vyšla monografická štúdia Dejiny myjavského divadla 1841 – 1998. Je autorom monotematických výstav o režisérovi K. L. Zacharovi (Divadlo Pavla Orságha Hviezdoslava v Bratislave) a hercovi Karolovi Machatovi (Malá scéna SND) a o režisérovi Pietorovi (Divadlo Aréna Bratislava) a Vášeň, telo, hlas (Slovenské národné múzeum).

Z jeho autorskej dielne vyšli teatrologické štúdie: Pietor a Čechov, doplnená o súpis čechovovských inscenácií na Slovensku, Kostýmová výtvarníčka Ľudmila Brozmanová – Podobová a súpis jej kostýmových výprav, Cesta osamelého filozofa slovenskej drámy slovenským divadlom – Július Barč-Ivan, štúdie o dramatikovi Stodolovi: I. Stodola – dramatik, Osudy dramatiky a dramatik, Ivan Stodola a články (Divadelné obzory), Zapáranie do Valachovho a nášho vnútra, Degradácia dramatika alebo jeho zmŕtvychvstanie?, Je idea ND v 21. storočí mŕtva, Moje stretnutia s Palárikom a iné.

Od roku 2008 je režisérom a umeleckým šéfom Spišského divadla v Spišskej Novej Vsi, kde sa doteraz dramaturgicky a režijné podieľal na siedmich inscenáciách – A. N. Ostrovskij: Bankrot, B. S. Timrava: Krása krás (ocenená Výročnou cenou Litfondu), G. B. Shaw: Don Juan v pekle (slovenská premiéra), O. Wilde: Bezvýznamná žena (slovenská premiéra, ocenená Výročnou cenou Litfondu), F. M. Dostojevskij: Biele noci (vlastná dramatičtácia novely, ocenená Prémiou Litfondu), Ján Palárik: Zmierenie a J. Salom: Takmer bohyňa (slovenská premiéra).

Od roku 2000 pedagogicky pôsobí na Fakulte dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB) Jeho vystúpenia ako pravidelného aktívneho účastníka Banskobystrických teatrologických konferencií Dnes a tu zverejnili v zborníkoch. V roku 2006 v Edičnom stredisku AU BB vydal ako učebný text publikáciu Mág javiska a slova – faktografická mozaika života, diela a doby Jána Jamnického, za ktorú mu v roku 2008 udelili Slovenská národná knižnica a Národný biografický ústav Prémium Jozefa Miloslava Hurbana.

Je autorom hesiel o dejinách slovenského divadla v Kronike Slovenska 2.

V roku 2006 na DF VŠMU habilitoval ako docent v študijnom odbore Divadelné umenie.

V roku 2009 v Kabinete divadla a filmu Slovenskej akadémie vied v Bratislave absolvoval doktorandské štúdium dizertačnou prácou Svet, postavy a osudy Stodolovej dramatiky.

Opýtali sme sa za vás

Patrí činohra do Banskej Bystrice?

Predstavitelia regionálnej odbornej kultúrnej obce sú za. Tejto myšlienke je naklonený aj banskobystričský primátor Peter Gogola. Vytvoriť činohru sa nedarí, hoci návrh leží na ministerstve kultúry už päť rokov. Divadlo Jozefa Gregora Tajovského (DJGT) vo Zvolene, patriace pod krajskú samosprávu, má skôr charakter mestskej scény, ktorá v meste pod Urpínom hosťuje len dva razy za rok. Patrí divadelný činoherný súbor do Banskej Bystrice a budete sa snažiť z pozície svojej funkcie prispieť k zrealizovaniu myšlienky jeho zriadenia? Opýtali sme sa novovymenovaného **dekana Fakulty dramatických umení (FDU) Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB) Jána Sládečka**.

Pre milovníkov divadla z mesta či regiónu by činohra zásadne rozšírila kultúrnu ponuku. Veď Banská Bystrica je aj významné vysokoškolské centrum, čo máme možnosť poznať na základe vysokého záujmu mladých ľudí na návšteve našich školských divadelných predstavení. Každé významnejšie mesto v Európe sa pýši tým, že v ňom sídli činoherné

divadlo. V Banskej Bystrici je len opera, resp. tanečné a bábkové divadlo. Činohra býva vždy, najmä na Slovensku, ale aj v Čechách, na Morave, v Poľsku alebo Maďarsku základným divadelným a kultúrnym fenoménom mesta. Je pre mňa nepochopiteľné, aký laxný vzťah už desaťročia majú politickí reprezentanti mesta a župy k faktu, že Banská Bystrica nemá činoherné teleso, ale má FDU, kde sa činoherné umenie už 15 rokov študuje. Okrem Trenčína a Banskej Bystrice všetky slovenské župné centrá majú nielen profesionálne činoherné telesá, ale Košice a Komárno majú aj činoherné súbory pre maďarskú národnostnú menšinu. Nedobre sa to konštatuje, ale absencia činohry významne znižuje kultúrny, spoločenský a aj politický význam Banskej Bystrice a celého regiónu. Existencia činoherného telesa by neohrozila existenciu zvolenskej činohry – tá by si žila štandardným divadelne komerčným životom pre svoju divácku klientelu ako doteraz. Tiež treba zásadne polemizovať s myšlienkou, že zvolenská činohra DJGT divadelne saturuje aj Banskú Bystricu či celý banskobystričský región. Nie je to pravda. Skutočnosťou, nie síce radostnou, ale ako fakt známy ešte z minulosti ostáva, že Banskobystričania zvolenskú činohru za svoju neprijali. Táto animozita

má korene zrejme ešte v minulosti, keď po II. svetovej vojne, v čase vytvárania profesionálnej divadelnej siete, veľké krajské mesto Banská Bystrica bolo potrestané za buržoázny pôvod, bolo oficiálne „buržoáznym“, kým Zvolen, malé okresné mestečko, malo pôvod robotnícky a získalo tak z politických dôvodov v roku 1949 profesionálne divadlo. Pritom v minulosti bola v Banskej Bystrici, najmä za I. ČSR a aj neskoršie, veľká divadelná tradícia. Spočiatku tu existovalo niekoľko agilných divadelných krúžkov, ktoré sa v roku 1929 spojili a vzniklo slávne Mestské divadelné združenie, ktoré až do jeho likvidácie v roku 1951 patrilo k špičkovým ochotníckym súborom na Slovensku. Za veľkého záujmu bystrického publika hrávali najskôr v Evanjelickom dome a neskôr v dnešnom Národnom dome, kde dnes sídli Štátna opera (ŠO). Ako je známe, dnešná ŠO vznikla až 10 rokov po vzniku zvolenského divadla, aj to najskôr ako spevoherný súbor. A hoci v minulosti so zvolenskou činohrou existovali pod jednou strechou, pri prvej príležitosti sa oddelili a šli každý svojou cestou. Banská Bystrica ako župné centrum je odsúdená na samostatný rozvoj nielen urbanisticky, ale aj kultúrne a činoherné divadlo by jeho kredit významne zvýšilo.

/dc/

Richtár Horehroncov žijúcich v Bratislave Juraj Sarvaš sa stal

Čestným občanom Brezna

Piatok, 1. február 2013. Poviete si, ako každý iný piatok v roku. Pre herca, scenáristu, režiséra a dlhoročného pedagóga Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB) Juraja Sarvaša (81) ďalší významný deň v jeho živote. Na slávnostnom mestskom zastupiteľstve v Brezne mu udelili titul Čestný občan mesta za dlhoročné zásluhy v oblasti hovoreného umeleckého slova, propagáciu mesta a regiónu v oblasti kultúry.

Sarvaša celým životom sprevádza báseň, jeho prednes je neopakovateľný, preniká až do srdca poslucháčov. Jeden z najvýraznejších predstaviteľov umeleckého prednesu popri divadle pôsobil vo filme, televíznych inscenáciách, v rozhlase, je autorom scenárov, účinkujúcim režisérom mnohých kultúrno-

spoločenských podujatí. Vytvoril desiatky charakterových typologických postáv. Hereckým naturelom, impozantným mužným zjavom a príjemne zafarbeným, melodickým hlasom bol výrazným predstaviteľom rozmanitých typov mladých mužov v repertoári divadiel. Je autorom memoárových kníh *Príbehy kamelota*, *Spoza kulís*, *Moje najmilšie verše* a *Spoza kulís 2*.

Rodák z Banskej Bystrice, srdcom Horehronec. Prostredníctvom umeleckej činnosti neustále propagoval a približoval nielen Brezno, ale aj Horehronie. Pasaovali ho za richtára Horehroncov žijúcich v Bratislave.

Sarvaš sa narodil v Radvani, dnes už súčasť Banskej Bystrice. Láska k literatúre a poézii ho sprevádzala od detstva, ktoré prežil v rodisku. Záujem o dosky, znamenajúce svet, sa začal u neho prejavovať v Banskej Bystrici. Ako 15-ročný okúsil prvé dotyky s obecnstvom a tú nezabudnuteľnú atmosféru, keď divák takmer bez dychu sleduje dianie na javisku, až sa nakoniec stane jeho súčasťou. Ochotníckej činnosti sa venoval už počas gymnaziálnych štúdií, neskôr v Mestskom divadelnom združení v Banskej Bystrici. Za ďalším vzdelaním odišiel do Bratislavy na Vysokú školu múzických umení. Ako mladý herec nastúpil do Divadla Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene. Tam vytvoril množstvo postáv, napríklad primára Haburu v hre *Pacient* či klamára Léliu v rovnomennej Goldonihovej komédii. Od roku 1961 bol členom činohry Slovenského národného divadla v Bratislave, v ktorom strávil najväčšiu

časť života. Po celý čas pôsobil aj ako pedagóg. Od roku 1997 odovzdáva vedomosti a skúsenosti študentom na Fakulte dramatických umení AU BB. Popri tom umelecky vedie bratislavské Poetické štúdio.

Popri mnohých povinnostiach si umelec dokáže nájsť čas aj na prechádzky v prírode, ktorú miluje a do ktorej sa rád vracia. Tu nachádza energiu: „Najlepšie si oddýchnem vtedy, keď idem húštinou po hore a viem, že tam na vrchole si môžem sadnúť, vydýchnuť a pozrieť sa hlboko do údolia.“

Sarvaš za herecké umenie, šírenie kultúry a reprezentáciu Slovenska získal mnoho ocenení. V roku 1984 sa stal zasluhujúcim umelcom, v roku 2008 mu udelili ocenenie Cena primátora mesta Banská Bystrica a v roku 2009 mu prezident SR udelil Pribinov kríž II. triedy.

Spracovala: Danica Kubišová

Juraj Sarvaš si prevzal ocenenie Čestný občan mesta Brezna z rúk breznianskeho primátora Jaroslava Demjana (vpravo)

Snímka: Štefan Vožár

Tohtoročné premiéry v Divadle Fakulty dramatických umení

Ján Botta:

Žltá ľalia (30. január)

Michaela Domovcová ako Eva a Tomáš Krištof ako Adam.

Snímka: Katie Hitzinger

Známa slovenská balada štúrovského básnika Jána Botta znovu ožila vo svetlách reflektorov. Pred necelými ôsmimi rokmi uzrela svetlo javiska hudobno-tanečná kreácia Žltá ľalia. Réžie sa vtedy chopil (dnes už rektor Akadémie umení v Banskej Bystrici) Matúš Ol'ha.

Hudba Pavla Janíčka sa niesla tak predošlou ako i novou inscenáciou. Premiéru dramatickej hudobno-tanečnej hry Žltá ľalia naštudovala Silvia Zeumerová. Pôvodný príbeh doplnila ďalšou Bottovou poéziou a prvkami folklóru (v tancoch, v obradnosti, či symbolike), ako aj alegorickou postavou Vetra (Nikola Berčíková). V hlavných úlohách sa predstavili Michaela Domovcová ako Eva, Tomáš Krištof ako Adam a Ľudovít Košík ako Diabol. O úplnosť atmosféry sa postaral zbor zložený z poslucháčov najmä druhého, ale tiež tretieho a štvrtého ročníka herectva na Fakulte dramatických umení (FDU) Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB). Päťdesiatminútové predstavenie upútalo hereckými, speváckymi aj tanečnými výkonmi, variabilnosťou scénografie v prázdnom priestore a jeansovo-bielym kostýmovaním obohateným o červené a čierne prvky. Pod dramaturgiu sa podpísala Petra Kovalčíková (4. ročník réžia), tanečnú choreografiu pripravil Martin Urban.

/s/

Martin Porubjak:

Goldoniáda (6. február)

„Pravda bola vždy mojou obľúbenou cnosťou, s ňou som sa vždy dobre znášal. Zbavila ma zbytočnej námahy študovať lož. Odplatila sa mi tým, že som sa za ňu nemusel nikdy hanbiť.“ (Carlo Goldoni)

V preplnenom divadle FDU AU BB na scéne prepukla veľká svadobná hostina. Záver Goldoniády nie je ani zďaleka záverom inscenácie.

Svadobnú hostinu plnú bujarej zábavy, jedla a hudby preruší pán z publika. Nastáva ticho. Muž vyvolá jedného s „jedlom namaskovaných“ hercov. Postupne sa pridajú i ostatní študenti bakalárskeho ročníka herectva. V striebrovlasom pánovi dekódujeme režiséra komédie a vo vyjadreniach hercov akúsi úprimnú spoveď nedostatkov, ktoré im počas troch rokov prizvukoval. Réžisér ukončuje hru sugestívne a na tvárach divákov i hercov registrujem stekajúci trblot dotatia. Zaznie známa melódia od skupiny Queen. Obrovský aplauz...

Dramaturg, divadelný kritik a politik Martin Porubjak.

Koncom vlaňajšieho októbra sa uskutočnilo prvé stretnutie bakalárskeho projektu študentov tretieho ročníka herectva. Materiálom pre inscenáciu sa stala koláž textov, úryvkov, situácií a výstupov z hier Carla Goldonihho pospájaných Martinom Porubjakom do nového, uceleného útvaru – Goldoniáda.

Spočiatku študenti vnímali postavy ako záhadné, utajené existencie mimozemského života a ich motiváciu ku konaniu bol paranormálny jav, ktorý akoby odhaľoval celosvetové vládne sprisahanie. Mulderom a Scullyovou pre herecké spracovanie postáv sa stali asistenti reprezentovaní pedagógmi herectva Tomáš Mischura a Soňa Capková, ktorí boli aktívnou súčasťou skúšok. Dohliadali nad správnosťou hereckej práce a rôznorodosťou využitia hereckých techník. K postupnému črtaniu skutočných postáv s logickými motiváciami, konaním a presným ukotvením v časopriestore prispel najmä režisér inscenácie Ľuboslav Majera. Pod jeho taktovkou herecké „Akty X“ prechádzali do konkrétneho spracovania postáv a „kruhy v obilí“ nahradila skutočná scénografia realizovaná Jaroslavom Daubavom. Štyri týždne pred premiérou sme kdesi začuli Amadeov smiech a začalo sa intenzívne skúšanie. „Vtedy na západe“ si ešte aj Morricone spokojne pískal svoju pieseň harmonikou do vetra bez konca. Takišto sa nám javil aj záver textu – nijaký a všelijaký zároveň – diamanty a kukurica boli pre nás „Ružový panter“. Bolo nám treba načrieť na dno suda. Vtedy vytiahol sám režisér majstrovstvo z vrečka, obtočil ho dvakrát okolo ukazováka, potiahol kohútik a vystrieľal, koniec koncov, Pán záver. Akoby vtipne reago-

val pán Majera: „...bude to takto a zakončili sme debatu o demokracii.“ Záver inšpirovaný inšpiračným zdrojom textu, ktorým je *commedia dell'arte*, sa zrealizoval ako rámeček hry. Na úvod inscenácie herci „rozrolujú“ koberec svojho umenia, v závere svoje „javišiatko“ balia a ako kočujúca herecká skupina odchádzajú...

Končím začiatkom tohto príspevku, ktorý začínal koncom inscenácie, ktorý však odkazoval na začiatok, ktorý... Jednoducho: Končím. „Show must go on!“

Petra Kovalčíková
Divadelná réžia FDU

...Martin Crimp: Pokusy o jej život (niekoľko obrazov pre divadlo) (13. február)

Na snímke Katie Hitzinger sú všetci účinkujúci v predstavení.

Štyl Martina Crimpa (súčasný britský postdramatický autor a prekladateľ) sa vyznačuje strohým dialógom, v ktorom si citovo zmrazené postavy držia emocionálny odstup od diania. Autor sa zaujíma viac o formálnu a jazykovú vycibrenosť svojich hier, než o príbeh. Tento pre neho typický fragmentárny štýl nám umožňuje prehodnotiť vnímanie dramatického textu a nahliadnuť doň mimo šablón a modelov, ktoré si o zobrazovaní reality v divadle vytvárame.

V diele *Pokusy o jej život* nám autor zámerne absenciou príbehu a charakterov ponúka niekoľko obrazov – pohľadov na Annu, ako matku, auto, umelkyňu, teroristku, dieťa, pornoherčku, populník, obeť vojny, rasizmu, médií... Annina identita je zastretá účelne – hra reflektuje dobu, kedy je popretý individualizmus a skutočnosti sú nahrádzané simulakrami.

Absolventské predstavenie naštudovali poslucháči druhého ročníka magisterského stupňa Katedry herectva FDU pod pedagogickým vedením Kataríny Burdovej.

Postavu Anny, Aničky, Anye, Anušky, Anny stvárnil Dominika Pelleová, Monika Smolková, Zuzana Ďuriková, Mária Olejníková, Jana Jenčová, Anna Matejová a Ivana Halašová a muža Štefan Lengyel.

Katarína Burdová, prodekanica FDU

Príloha k 15. výročiu založenia Akadémie umení v Banskej Bystrici.

Takmer 600 študentov vzdeláva 200 pedagógov

V jubilejnom 15. akademickom roku študuje v Akadémii umení v Banskej Bystrici (AU BB) 576 adeptov umenia, z toho 348 v bakalárskom, 165 v magisterskom a 63 v doktorandskom stupni štúdia. Vzdeláva ich takmer 200 pedagógov v 26 akreditovaných študijných programoch – v 12 v bakalárskom, v ôsmich v magisterskom a v šiestich v doktorandskom stupni, pričom externé štúdium poskytujú len v troch programoch doktorandského stupňa. Najväčší záujem zo študijných programov je už tradične o herectvo, grafiku a maľbu. Najviac – 212 študentov má Fakulta výtvarných umení (FVU), na Fakulte múzických umení (FMU) sa vzdeláva 191 a na najmladšej Fakulte dramatických umení (FDU) 173 študentov.

Jediná verejná vysoká umelecká škola na Slovensku má obdobie zápasu o existenciu za sebou. Vybuodovala si dobré kontakty so

zahraničnými partnermi a spolupracuje najmä s českými a poľskými umeleckými školami. Jej absolventi nezaplňajú štatistiky úradov práce, po policajnej vysokej škole sú druhí z hľadiska uplatnenia v praxi.

Prioritou AU BB sú rozvoj súčasnej úrovne výučby, umeleckej a publikačnej tvorby. V blízkej budúcnosti predpokladá otvoriť nové študijné programy na FDU, a to scénografiu a manažment kultúry. Po FMU má ambíciu získať habilitačné a inauguračné práva aj FVU.

Aktuálne najväčším problémom AU BB sú nedostatočné priestorové kapacity, predovšetkým pre FVU, ale výstavbu či kúpu nových budov si univerzita nemôže dovoliť. Nedostatočne funguje zázemie kultúrnych inštitúcií, pre ktoré škola vychováva absolventov.

/dc/

Sochári majú publikáciu

Desať rokov snažení študentov a pedagógov a jeden spoločný priestor – priestor katedry. Mapuje publikácia 10 + 1 PRIESTOR z autorskej dielne Katedry sochárstva Fakulty výtvarných umení (FVU) Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB).

Publikácia ako prvá od vzniku katedry v roku 1997 podľa vyjadrenia dekana FVU Juraja Saparu má za cieľ aspoň čiastkovo a v obmedzenom výbere zdokumentovať posledných desať rokov jej činnosti. So štyrmi ateliérmi ju koncipoval v roku 2001 práve on ako vedúci. V nasledujúcich rokoch prešla katedra viacerými zmenami tak v samotnej koncepcii a obsahu ako aj v programoch jednotlivých ateliérov i postupne vznikajúcich predmetov, zameraných najmä na najnovšie trendy sochárskej tvorby v ideovej i materiálnej oblasti. „Bazálnou zložkou katedry je prípravný ateliér, ktorý okrem základu, t.j. figurálnych štúdií vedie študentov k orientovanosti v súčasných umeleckých trendoch, ale zároveň vytvára platformu pre následné štúdium v jednotlivých ateliéroch,“ uviedol dekan.

Poznamenal, že priestor katedry tvorí akúsi vibrujúcu membránu zaznamenávajúcu neustále sa meniace spoločenské procesy. Priestor meniaci sa zároveň na virtuálne projekčné plátno zobrazujúce zmeny, ktorými umenie menilo človeka, jeho prostredie a často i celú spoločnosť a nezriedka i samotnú dobu. „Pedagogická práca každého umelca je determinovaná prirodzenou hranicou nevyhnutného, chceného a možného a je podmienená uvedomelou rovnováhou šírky a hĺbky poznania v priamej konfrontácii ambícií a snáh učiteľa a žiaka s realitou, v ktorej je poznanie základnou podmienkou umeleckej tvorby a vývoja každej individuality,“ zdôraznil akademický sochár Sapara.

Doplnil, že uvedený projekt katedry sochárstva sa podarilo dať dokopy za dva a pol mesiaca a vydať v náklade 200 kusov vďaka grantu 3000 eur z Ministerstva kultúry SR.

/dc/

3 „darčekového“ koša plného gratulácií k 15. narodeninám AU BB

„Do ďalších rokov mnoho zanietených a talentovaných študentov, ktorí sa stanú nositeľmi našej kultúry. Verím, že s veľkou dávkou profesionality budú šíriť hudobné, výtvarné, divadelné i filmové umenie na Slovensku, v Európe a vo svete, ako aj dobré meno svojej Alma mater. Študentom želim kvalitné zázemie pre rozvoj ich nadania a umeleckej tvorby, vnímavých a inšpiratívnych pedagógov a taktiež veľa príležitostí predviesť svoje majstrovstvo, rozdávať radosť i poznanie.

Ďakujem všetkým, ktorí sa o to počas jej doterajšieho 15-ročného pôsobenia pričínili.“

Dušan Čaplovič
minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

„Pätnásť rokov – vek, keď je mladý človek na štarte, plný síl, chuti, ideálov, nápadov aj odhodlania meniť, zmeniť a podmaniť si svet, chce niečo veľké dokázať, vytvoriť. AU BB oslavuje pätnásť výročie založenia a v tejto súvislosti vnímam aj určitú paralelu so spomenutými mladíckymi snahami čosi veľké a hodnotné dosiahnuť, zanechať viditeľnú stopu, mať slávu aj uznanie. Tri banskobystrické fakulty už majú stovky úspešných absolventov v múzickom, dramatickom aj výtvarnom umení, čo je pre každú školu tá najlepšia vizitka. Želám preto AU BB, ale aj slovenskej kultúre, aby z mesta pod Úrpínom prichádzalo čoraz viac mladých talentovaných ľudí, ktorí sa svojou originálnou tvorbou úspešne presadia v domácom, ale aj v európskom a svetovom kontexte.“

Marek Maďarič
minister kultúry SR

„Zo srdca želim len to najlepšie. Jej vynikajúci študenti a absolventi zásluhou skvelých pedagógov šíria dobré meno Slovenska a Banskej Bystrice nielen doma, ale aj v zahraničí. Prajem vedeniu akadémie, aby sa mu podarili všetky zábery, ktoré zvýšia prestíž tejto jedinečnej vysokej školy v Banskej Bystrici.“

Jana Laššáková
podpredsedníčka Národnej rady SR

„Dobrých pedagógov a ešte lepších študentov, ešte viac zahraničných kontaktov, menej vysvetlovačiek s akreditačnou komisiou, viac celospoločenského pochopenia v tom, že umelecká tvorba, pri všetkej úcte, nie je to isté ako pásová výroba pri plničke pivových fliaš. Želám veľa zdravia rektorovi a jeho spolupracovníkom od dekanov až po panie upratovačky, lebo dôležití sú naozaj všetci. Keď toto všetko bude jasné, tak sa táto pätnásťročná slečna pri preberaní občianskeho preukazu nemá čoho v dospelosti obávať. A my všetci, čo jej už nejaký ten rok kurizujeme, jej do jej dospelých budúcnosti veľmi držíme palce.“

Dušan Jarjabeck
poslanec Národnej rady SR

„Banskobystrický región má mnoho výnimočnosti. Počnúc najmladšou sopkou cez najstaršiu mincovňu či najväčší stredoveký hrad až po najstaršiu modrotlač. Má mnohé superlatívy aj v umení. Dôkazom je napríklad najstarší spevácky zbor na Slovensku pôsobiaci vo Zvolene či najdrahšia kniha z oblasti

moderného výtvarného umenia, ktorou sa pýši Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote. Kniha *Der blaue Reiter* (Modrý jazdec) je almanachom rovnomenného expresionistického hnutia a tvorí unikátnu zbierku európskeho významu. Publikácii v modrej koženej väzbe z roku 1912 pridáva na výnimočnosti fakt, že vyšla len v 50 exemplároch s prídavkom ručne podpísaných drevorezov od Vasilija Kandinského a Franca Marca.

Na pôde nášho kraja máme mnohé umelecké skvosty a pozitívne je, že k jestvujúcim dielam a počínom inšpirovaným múzami, pribúdajú nové. Deje sa tak aj vďaka úspešnému fungovaniu AU BB, ktorá vychováva nových hercov, hudobníkov, výtvarníkov, znalcov a milovníkov umenia už pätnásť rokov. Je mi čírou pripojíť sa ku gratulantom a skôr, než pridám blahoželenie, dovoľte mi poďakovať sa všetkým, ktorí prispeli k rozvoju a následnej stabilizácii školy. Jej úspešným absolventom ďakujem za to, že sú skvelými kultúrnymi ambasádormi nášho regiónu a Slovenska. Pedagógom patrí uznanie za ich nadšenie, s ktorým odovzdávajú umelecké skúsenosti študentom i za ich odvahu, s ktorou začínajúcich umelcov motivujú k prekračovaniu rubikonu. Jubilujúcej AU BB prajem priazeň múz a dlhý život naplnený tvorivosťou ducha a obdivom publika.“

Vladimír Maňka
predseda Banskobystrického samosprávneho kraja

„Akadémia umení je najvyšším stupienkom umeleckého školstva v Banskej Bystrici, ktoré má dlhodobú tradíciu a veľmi dobré výsledky. V Banskej Bystrici je základná umelecká škola, konzervatórium a na najvyššom mieste stojí Akadémia umení. Chcem jej pedagógom a študentom zaželať úspech a ďalšiu inšpiráciu. Aby sme mohli byť naďalej hrdí na absolventov, ktorí opustia brány Akadémie umení, a aby tí reprezentovali slovenskú kultúru a umenie najprestížnejším spôsobom.“

Peter Gogola
primátor Banskej Bystrice

„Pluralita je základom slobody, o ktorú ide aj a možno predovšetkým v umení a vôbec v tvorivej činnosti. O to je vzácnejšia, ak pomáha vyplniť biele miesta v umeleckom vzdelávaní Slovákov v tej časti spektra, ktoré sa u nás zvykne považovať za nedôležité či dokonca okrajové, aj keď ono je jadrom umenia podtatranského národa. Bodaj by banskobystrická akadémia aj v budúcnosti vychovávala vlastní oddaných profesionálov, ktorí udržia a rozvinú slovenské nehmotné kultúrne bohatstvo a nedovolia, aby prameň ľudových tradícií vyschol.“

Marián Tkáč
predseda Matice slovenskej

„V mene Štátnej opery ďakujem všetkým, ktorí akadémiu zakladali a aj všetkým, ktorí sa starajú o to, aby mala zmysel, výsledky a pokračovanie. Prajem vám do ďalších rokov veľa talentov a ich uplatnenie, priazeň spoločnosti a doby, ako aj vzájomne zmyslu plnej spolupráce.“

Rudolf Hromada
riaditeľ Štátnej opery, Banská Bystrica

„Do ďalších rokov želim AU BB veľa dobrých pedagógov a ešte viac talentovaných a pracovitých študentov, z ktorých sa podarí vychovať novú, životaschopnú generáciu všestranných umelcov, ktorí sa budú hrdiť hlásiť k umeleckému dedičstvu svojich predchodcov a zároveň dokážu naplňovať a obohacovať náš život krásnymi a neopakovateľnými umeleckými zážitkami.“

Jana Raffajová
riaditeľka Divadla J. G. Tajovského
Zvolen

„Umenie je tvorivá láska, v ktorej sa človek môže realizovať a predstaviť svoje názory, svoj talent a ponúka sa nám hlbší pohľad aj na zdaniivo bežné veci, ktoré nás robia citlivejšími a vnímavejšími k svojmu okoliu a predovšetkým jeden voči druhému. AU BB k tomuto procesu prispieva už plných 15 rokov. Do ďalších rokov želim pedagógom veľa entuziazmu a pevných síl, aby mohli svoje schopnosti, umeleckú erudovanosť odovzdávať novým generáciám kreatívnych študentov, ktorí budú reprezentovať svoju Alma mater doma a vo svete. Nech tento trend je dôkazom umelecky rozvíjajúceho sa ducha AU BB a jej absolventov.“

Oľga Lauková
riaditeľka Štátnej vedeckej knižnice
Banská Bystrica

„Nech aj naďalej ostane poctivou tvorivou dielňou, liahňou talentov, domovom invencie, mladosti a energie, ktorá pomáha robiť náš život krajším a bohatším po všetkých stránkach. A nech jej študentov a absolventov budeme môcť stretávať aj o uličku vyššie - na ulici profesora Sáru, kde im dokážeme dať šancu na realizáciu. Ale to už je moje želanie nielen pre jubilanтку - AU BB, ale aj pre štúdio Rozhlasu a televízie Slovenska v Banskej Bystrici.“

Miroslav Debnár
výkonný riaditeľ Rozhlasu a televízie
Slovenska, Banská Bystrica

„Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici už 15 rokov so sympatiami sleduje úsilie svojej partnerskej inštitúcie AU BB o rozvoj vysokého umeleckého školstva. Akadémia musela vynaložiť množstvo síl, aby preukázala, že nielen v hlavnom meste je možné kvalitne pripraviť hudobných, výtvarných, či dramatických umelcov. Rozvinula a snáď aj zachránila pre slovenskú kultúru mladé talenty, ktoré by sa inak nemohli prejavíť. Priniesla do Banskej Bystrice novú umeleckú krv, inovatívne umelecké formy, pozoruhodné umelecké zážitky pre jej obyvateľov.

Milá jubilanťka, tešíme sa spolu s Tebou, že aj napriek nepriazni a prekážkam si preukázala a denne preukazuje vysokú kvalitu umeleckého vzdelávania a umeleckej tvorby. My, kolegovia zo spriatelenej univerzity, Ti želáme, aby sa Ti stále darilo naplňovať sny svojich študentov o živote v umení a s umením. Umenie je koreňom života, vytvára množstvo ingrediencií, ktoré ochucujú našu každodennosť krásou, našu racionalitu emóciami a naše povinnosti zážitkom a zábavou. Prajeme Ti nech v dneš-

nej ťažkej preekonomizovanej dobe stále obhacuje náš uponáhľaný svet chvíľami radosti, nadšenia a intenzívneho prežívania. Tvojím učiteľom želáme, aby v dobrom zdraví a v kolegiálnej spolupráci nachádzali stále nové a nové nadšenie, silu a inšpiráciu do tvorivej umeleckej a vzdelávacej činnosti a do stáleho sebzdokonaľovania. A ceľej inštitúcii neustálu priazeň uchádzačov, absolventov, ktorí prekračujú hranice Slovenska, dobré meno v priestore vysokého školstva a široký medzinárodný ohlas.“

Beata Kosová
rektorka

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

„Ako pedagóg a prorektor na jednej z dvoch Alma Mater umeleckého školstva na Slovensku som pozorne sledoval proces zriaďovania a etablovania Akadémie umení v Banskej Bystrici v slovenskom vysokoškolskom priestore. Dnes, po pätnástich rokoch jej existencie, ju vnímam nie ako konkurenta, ale partnerskú inštitúciu.

Som rád, že napriek množstvu disonancií, ktoré jej vznik sprevádzali, môžem konštatovať, že na jej profilovaní sa podieľali bývalí a dnešní pedagógovia Vysokej školy múzických umení (VŠMU). Do ďalších rokov želám AU BB dobrých pedagógov, kreatívnych študentov a priazeň publika.

Milan Raša
rektor

**Vysoká škola múzických umení
v Bratislave**

„Do ďalších rokov len to najlepšie - veľa úspechov na poli vzdelávacom, umeleckom aj výskumnom, predovšetkým však skvelých učiteľov a študentov, ktorí budú aj naďalej šíriť jej dobré meno v slovenskom aj zahraničnom vzdelávacom priestore. Bol som poctený pozvaním rektora Matúša Ol'hu na oslavy výročia AU BB, za čo sa mu chcem aj touto cestou poďakovať. Skutočnosť, že sa priebeh tejto slávnostnej akademickej udalosti niesol v priateľskej atmosfére porozumenia a v duchu vzá-

jomnej spolupatričnosti, vo mne zanechali len tie najkrajšie pocity. Vnímam som ich nielen ako rektor partnerskej umeleckej školy, ale aj ako jeden z množstva tých akademických zamestnancov, pre ktorých je výučba a umelecká tvorba životným poslaním, ktorému obetujú všetko... Viem, že každá univerzita, akadémia či vysoká škola potrebuje k činnosti a celkovej spokojnosti veľa vecí. Som však presvedčený, že to najcennejšie, čo vzdelávacia inštitúcia môže mať a získavať, sú tvoriví ľudia, plní energie, invencie a pozitívneho myslenia. Takýchto zamestnancov a študentov prajem jubilantke aj do budúcnosti čo najviac.

Dovoľte mi, aby som využil túto príležitosť aj na vyslovenie presvedčenia, že tak ako doteraz, budú sa partnerské vzťahy AU BB a Vysokej školy múzických umení v Bratislave rozvíjať aj v budúcnosti v duchu akademickej spolupráce a vzájomnej podpory.“

Stanislav Stankoci
rektor

Vysoká škola výtvarných umení

Koncertom v opere vyvrcholili oslavy

fana Sedlického. Žánrovým spespremením koncertu bolo vystúpenie Academy Bigband orchestra.

V umeleckej spolupráci s orchestrom Štátnej opery pod vedením dirigenta Mariána Vacha vystúpil v druhej časti koncertu jeden z najlepších poslucháčov FMU AU v Banskej Bystrici, medzinárodne etablovaný operný spevák Pavol Bršlík. Svetoznámy tenorista je držiteľom Ceny za umenie Slovenskej rektorskej konferencie a mnohých ďalších významných ocenení.

Pod réžiu galakonzertu sa podpísala vedúca Katedry teoretických predmetov FMU Mária Glocková.

Eva Cáhová
prodekanka FMU

Pri príležitosti 15. výročia založenia Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB) sa konajú v priebehu tohto akademického roka podujatia, prezentujúce umelecké zameranie a odborné špecifikácie jej jednotlivých fakúlt. Cieľom koncertných vystúpení, výstav a divadelných predstavení je predovšetkým predstavenie umeleckých aktivít študentov a pedagógov vysokej školy, ako aj jej zviditeľnenie a zároveň obohatenie umeleckého diania v Banskej Bystrici.

Slávnostný koncert v banskobystrickej Štátnej opere v ostatný februárový deň tohto roku bol vyvrcholením osláv jubilea AU BB. V pestrej dramaturgii figurovali interpreti z radov poslucháčov Fakulty múzických umení (FMU). Popri sólových umeleckých výkonoch zaujal divákov komorný orchester FMU AU BB Camerata Novisoliensis pod dirigentským vedením Pavla Tužinského i miešaný zbor FMU AU BB Canzona Neosolium pod taktovkou zbormajstra Šte-

Akadémia umení v Banskej Bystrici si pripomína 15. výročie založenia

Aj napriek úspechom si uvedomuje rezervy

Akadémia umení v Banskej Bystrici (AU BB), ktorá poskytuje vysokoškolské vzdelávanie a rozvíja tvorivú umeleckú činnosť študentov v múzickom, výtvarnom a dramatickom umení, je súčasťou siete vysokých škôl (VŠ) v SR od 1. júla 1997. Prvého rektora Alexandra Melichera v roku 2000 vystriedal Vojtech Didi. Po uplynutí jeho dvoch volebných období v roku 2007 do tejto funkcie zvolili Matúša Olhu, ktorý vedie AU BB aj v súčasnosti.

Základ AU BB pôvodne tvorili Fakulta múzických umení (FMU), ktorej prvým dekanom bol Didi, a Fakulta výtvarných umení (FVU) s dekanom Štefanom Pruknerom (+ 2011). K nim sa pridružila v októbri 1998 Fakulta dramatických umení (FDU) s prvou dekanou Božidarou Turzonovou.

Verejná VŠ vznikla z potreby vytvoriť umeleckú vzdelávaciu inštitúciu v stredoslovenskom regióne, ktorá by nadväzovala na dlhodobé tradície slovenského umenia. Zameraním sa radí k najvyšším vzdelávacím umeleckým inštitúciám v SR, z ktorých žiadna nemá rovnakú obsahovú a formálnu štruktúru. Koncepciou a zámermi vytvára priestor na prezentáciu a výmenu pluralitných umeleckých orientácií ako aj vedeckých a pedagogických názorov v umení a umeleckom vzdelávaní. Vychádzajúc z domácej tradície si kladie za cieľ rozvíjanie moderných pokrokových foriem vzdelávania umelcov s možnosťou konfrontácie a výmeny s najnovšími súčasnými svetovými trendmi.

Počas takmer pätnásťročnej existencie AU BB získala mnoho významných ocenení a úspechov zásluhou pedagógov, patriacich k renomovaným umelcom a vedcom, ako aj vďaka študentom, z ktorých viacerí dosiahli popredné umiestnenia v domácich i zahraničných súťažiach, prezentovali sa na mnohých dôležitých podujatiach a uplatnili sa v umeleckej praxi. Na festivale vysokých divadelných škôl vo Varšave, kde má zastúpenie takmer celý akademický divadelný svet od USA až po Áziu, sa reprezentanti AU BB zúčastnili dvakrát a prešli výberom desiatok škôl a stovák predstavení. Pripísala si tiež úspechy klaviristov aj akordeonistov, napríklad na Medzinárodnom fóre klaviristov v Sanoku, kde sa v roku 2008 stala laureátkou Eva Kosorinová – Cáhová.

AU BB i v zložitom hospodárskom období úspešne naplňa hlavné poslanie v sieti vysokoškolských inštitúcií v SR aj na súčasnej slovenskej umeleckej scéne. V roku 2011 obhájila štatút univerzitnej VŠ, čo znamená najvyššie možné ohodnotenie v procese komplexnej akreditácie. Jej prioritami sú rozvoj súčasnej úrovne výučby, umeleckej tvorby a publikačných výstupov. Chce získať habilitačné a inauguračné práva na ďalšej fakulte. Po FMU, ktorá ich má od roku 2010, by ich mohla dostať aj FVU. Prvými profesormi AU BB v odbore hudobné umenie sú renomovaní umelci a dlhoroční pedagógovia FMU Didi a Mária Tomanová, ktorých vymenoval prezident SR Ivan Gašparovič 28. novembra 2011.

V roku 2011 sa podstatne zlepšila kvalita materiálo-technického vybavenia, a tým aj pracovné podmienky, na všetkých troch fakultách AU BB aj vďaka implementácii grantu zo

štrukturálnych fondov EÚ. Európske projekty pomohli aj pri dotvorení areálu školy, najmä FDU. Komplexná prestavba jej budovy za vyše 2,56 milióna eur, ktorú slávnostne otvorili s novým akademickým rokom 2011/2012, je neprehliadnuteľným úspechom AU BB. Moderné priestory poskytujú dôstojné prostredie pre výučbu budúcich divadelných režisérův, dramaturgov, hercov či filmových dokumentaristov a scenáristov. Zrekonštruované divadelné štúdio je momentálne najväčší priestor, akým AU BB disponuje a supluje tak potrebnú aulu. Zároveň sa podarilo vybaviť FDU najnovšou technikou pre akreditované divadelné a filmové študijné programy.

Implementácia projektu zo štrukturálnych fondov EÚ, poskytnutého prostredníctvom Agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ, sa začala v AU BB 1. júna 2010 a aktivity sa ukončili 31. augusta 2012. Spolufinancovala ho AU BB vo výške 5 percent zo svojich prostriedkov, 95 percent išlo z financií Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Výskum a Vývoj. To predstavuje z ERDF 4 852 188,65 € (85 percent), zo štátneho rozpočtu 570 845,72 € (10 %) a vlastné zdroje 285 422,87 € (5 %). V rámci projektu sa dodávali napríklad hudobné nástroje pre FMU, špeciálne učebné pomôcky pre FVU. Takisto sa inštalovali prevádzkové súbory ako veľké divadelné i televízne štúdio a veľkokapacitná prednášková sála na FDU. Nanovo sa vybuďovalo brain centrum slúžiace všetkým organizačným súčasťam AU BB. Na FVU zriadili eye tracking laboratórium. Na informačné a komunikačné technológie išlo viac ako 50 percent z rozpočtovaných prostriedkov.

Impulz pre vznik projektu dala predovšetkým pretrvávajúca potreba zavádzania nových foriem a metód výučby s využitím súčasných informačných a komunikačných technológií. Vďaka financiám na modernizáciu prístrojového a nástrojového vybavenia a rekonštrukciu výučbových priestorov dokáže AU BB lepšie naplniť víziu dlhodobého zámeru v oblasti výchovy a vzdelávania budúcich umelcov. Moderné výučbové priestory, počítačové vybavenie, lepšie internetové pripojenie a celková infraštruktúra vytvárajú priestor, ktorý zatriaktivňuje a otvára nové možnosti vo vzdelávaní v akreditovaných študijných programoch, poskytujúcich študentom.

Aj napriek dosiahnutým úspechom si AU BB uvedomuje rezervy. Musí sa zamerať najmä na revitalizáciu akademickú infraštruktúru, zvýšiť úspešnosť v získavaní grantov, skvalitniť vekovo kvalifikačnú štruktúru vysokoškolských učiteľov, rozvíjať nové formy spolupráce s verejnosťou a rozširovať ponuky vzdelávania v cudzom jazyku. Ale hlavne naďalej venovať zvýšené úsilie zrovnoprávneniu hodnotenia kreatívnej umeleckej tvorby a vedeckovýskumného prístupu vo vysokoškolskom vzdelávaní.

Za pätnásť rokov existencie školy sa v pozícii pedagógov objavilo mnoho výrazných umeleckých osobností. Medzi prvými boli akademickí maliari - dnes už nebhý Štefan Prukner, ale aj Ľudovít Hološka či Stanislav

Balko. Z Prahy dochádzal akademický sochár Jan Hendrich. V hudobných odboroch pôsobili Ladislav Burlas, Melicher či dnešný dekan Didi, Eva Bláhová, ale aj Marián Lapšanský či Jela Špítková. Na FDU bol pedagógom Jozef Adamovič, ale divadelné odbory pomáhali budovať i režiséri Igor Ciel a Ľuboslav Majera z Nového Sadu zo Srbska či český herec Jan Přeučil z Prahy. Dnes vyučujú v AU BB renomovaní umelci - napríklad na FVU akademický sochár Juraj Sapara a akademickí maliari Hološka, Igor Benca, Róbert Brun či Štefan Balázs, na FMU prezidentka Svetovej cimbalovej asociácie Viktória Herencsár i operná speváčka Mária Tomanová, na FDU herci Jana Olhová, Eva Večerová alebo František Výrostko.

V rámci výmenného mechanizmu na medzinárodné mobility podporovaného zo zdrojov EÚ - Erasmus má AU BB veľmi bohaté výmenné pobyty študentov aj pedagógov prakticky s celou Európou. Dokonca vo využívaní programu Erasmus podporujúceho mobility študentov patrí AU BB v SR medzi univerzity, ktoré realizujú tento výmenný mechanizmus najefektívnejšie. Bohaté kontakty má AU BB s partnerskými školami v strednej Európe, najmä v Poľsku a v Česku, ale aj v Chorvátsku, Slovinsku, Srbsku a na Ukrajine.

Okrem pravidelných koncertov, výstav, projekcií filmov, divadelných predstavení a prezentácií na prehliadkach a medzinárodných festivaloch sú súčasťou činnosti AU BB aj medzinárodné vedecké fóry, z ktorých má Cyklus teatrologických konferencií Dnes a tu, venovaný pamiatke banskobystričského rodáka, profesora, dramatika Petra Karvaša a cyklus muzikologických konferencií venovaných hudobnému skladateľovi Tadeášovi Salvovi, najdlhšiu tradíciu. Jedinečnou udalosťou v SR sa stal medzinárodný festival klavírneho umenia FORUM PER TASTI. Zahŕňa medzinárodnú súťaž, koncerty, prednášky a klavírne majstrovské kurzy. Cieľom podujatia je predovšetkým začlenenie AU BB do európskeho priestoru, sprostredkovanie možnosti konfrontácie mladým umelcom so zahraničnými rovesníkmi, príležitosti overiť si schopnosti pred renomovanými umelcami a pedagógmi, inšpirovať sa novými umeleckými inšpiráciami. Zámerom organizátorov bola tiež prezentácia a popularizácia súčasnej slovenskej tvorby, predovšetkým počas 1. medzinárodnej klavírnej súťaže FORUM PER TASTI v roku 2011, kde súťažiaci v rámci povinného repertoáru predstavili diela slovenských autorov. Pre toto jedinečné podujatie sa podarilo získať také významné osobnosti, ako sú napríklad profesori Jaroslaw Drzewiecki z Akadémie muzycznej Bydgoszcz, Otto Niederdorfer a Stephan Möller z Universität für Musik Wien a Joanna Domanska z Akademie muzycznej Katowice. Vlní sa na FDU konal už 3. ročník Medzinárodného festivalu vysokých umeleckých škôl, na ktorom sa zúčastnili mladí umelci z Poľska, Česka, Srbska, Slovinska, Ukrajiny a Talianska.

Úspešní absolventi šíria dobré meno Akadémie umení

Na AU BB absolvovalo v rokoch 2002 až 2012 celkom 1 538 poslucháčov, z toho 122 cudzincov, v dennej a externej forme štúdia na všetkých troch fakultách. Medzi najznámejších a najtalentovanejších žiakov patrili husľový virtuóz Dalibor Karvay či populárny akordeonista Michal Červienka alebo Eva Kosorínová – Cáhová, v súčasnosti prodekanka FM, ale aj hudobný skladateľ Peter Špilák. Absolventom FDU je umelecký šéf Baletu Slovenského národného divadla v Bratislave Jozef Dolinský i líder populárnej kapely No Name Igor Timko. Z úspešných hercov sa realizujú na divadelných scénach slovenských divadiel Nadežda Jelušová (Slovenské komorné divadlo v Martine), Silvia Donová, Barbora Špániková a Richard Sanitra (Divadlo J.G. Tajovského vo Zvolene), Pavol Pivka a Slávka Fulínová (Divadlo v Spišskej Novej Vsi) a režisérka Monika Gerbóciová sa presadila v divadle v nemeckom Cötbuse. Mnohí študenti výtvarných odborov získali ocenenia, napríklad Matúš Pšenko je laureát ceny Martina Benku za rok 2009. Významne sa vo filmárskom svete zapísali niekdajší poslucháči, dnes pedagógovia katedry dokumentárnych filmov, Ľubomír Vluda a Ivan Kršiak. Pred pár rokmi vyhrali prvé miesto na filmovom festivale študentských filmov v Texase, kde v minulosti podobne bojoval svetoznámy režisér a producent Steven Spielberg. Teatrologička Elena Knopová sa môže pochváliť prestížnym ocenením z rúk prezidenta SR - Mladý vedec roka. Z FVU v roku 2011 dostali na Medzinárodnom festivale experimentálnych filmov a digitálneho umenia v Bratislave cenu Ex Aequo Milan Mazur a Marek Stolarčík. Prodekan FVU Igor Benca bol v roku 2011 autorom projektu Asimilácia vs. Originál – výstavy v Galérii Slovenskej výtvarnej únie v Bratislave. V rámci projektu KEGA vydali výtvarníci publikácie Trans/mediálny priestor grafiky, Asimilácia vs. Originál, Premeny obrazu i Rozšírené spôsoby diváckej recepcie digitálneho umenia. Prorektor AU BB Ľudovít Hološka bol kurátorom výstavy Hraničný bod v Kultúrnom inštitúte v Zline. Poslucháči FVU prezentovali záverečné práce v expozícii FINE ART.D v Stredoslovenskej galérii v Banskej Bystrici. Úspechom bola účasť absolventa FVU Tomáša Rafu na svetovej výstave 7 Berlin Biennale AKADEMIE DER KUNSTE/DEUTSCHLANDHAUS A INSTITUTE FOR CONTEMPORARY ART/ST.ELISABETH – CHURCH BERLIN.

A ako sa vryli do pamäti spomienky na študentské časy v AU BB niektorým dnes už známym umelcom?

Michal Náhlík, režisér a umelecký šéf Divadla Jonáša Záborského v Prešove

„Mal som to šťastie, že som bol jedným z prvých študentov AU BB a nepreháňam, ak poviem, že sme patrili medzi najsilnejší ročník za éru jej existencie. Strelili sa tam vyhranené osobnosti, ktoré sa dosť často museli venovať úplne odlišným veciam, ako bolo štúdium. Bojovali sme za existenciu fakulty (keďže prvý rok sme boli iba katedrou pod Fakultou múzických umení), bojovali sme za akreditáciu, bojovali sme proti politickej nálepke školy. Chýbajúce učebne, pedagógovia, absurdné predmety v indexe ... To všetko z nás urobilo samorasty, ktoré veľmi CHCELI! Chceli dokázať, že majú právo existovať pod divadelným slnkom a hlavne to, že na to majú. Je mi ľúto, že mnohí moji talentovaní spolužiaci sa už divadlu

nevenujú – ale pozerajúc sa na výplatnú pásku divadelníka, sa ani nečudujem.

Verím, že pôrodné bolesti, ktoré škola mala, vyprchali a bolesti pubertálne sa rozplynú tiež. Verím, že jej brány opustí veľa kvalitných hercov, režisérov, dramaturgov ..., ktorí budú ďalej šíriť zmysel existencie AU BB.“

Richard Sanitra, herec Divadla Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene

„Prijímačky na herectvo na AU BB som robil v roku 2002, napriek prijatiu som však

V inscenácii Dokonalá svadba na scéne zvolenského divadla s kolegyňou Vladenou Škorvagovou.

na školu nemohol nastúpiť, lebo nedostala akreditáciu. Mrzelo ma to, ale povedal som si, že to tak asi malo byť. O rok neskôr sa

však všetko zmenilo a mne prišiel list, že môžem nastúpiť na štúdium. A aj to bolo nejaké riadenie osudu, lebo od toho momentu sa začala určovať moja životná cesta. Samozrejme, nebolo to ľahké a prešiel som si problémami a starosťami ako každý iný študent, ale veľmi rýchlo som prišiel na to, že divadlo je návykové a človek sa vôbec netuží z tejto závislosti liečiť. A pre mňa sa navyše stala návyková aj naša škola. Od roku 2003 som z nej vlastne neodišiel a som rád, že môžem ako pedagóg prenášať divadelnú závislosť aj na ďalších adeptov herectva, tak ako sa to podarilo mojim pedagógom. Ja viem, že život umelca v dnešnej dobe nie je jednoduchý a idylický. Ak to však robí človek s láskou a pokorou, zistí, že to stojí za to.“

Igor Timko, spevák a líder košickej kapely No Name

„V decembri minulého roka som sa na AU BB vrátil s tým, že si doplním vzdelanie o pedagogické štúdium. Učím totiž na štátnom Konzervatóriu v Košiciach a pokiaľ chcem byť kvalifikovaná pracovná sila, získanie DPŠ-ka je nevyhnutnosťou. Keď som po rokoch uvidel našu školu, ostal som ohromený, aké pokroky naša akadémia urobila, od kedy sme promovali. Z pôvodnej dvojposchodovej starej budovy je dnes moderný trojposchodový „pentagon“, vybavený technikou a priestormi, ktoré nám môžu závidieť kolegovci z iných umelecky zameraných vysokých škôl. Skrátka klobúk dole každému, kto sa o to pričínil.

Bol som študentom historicky prvého ročníka, ktorý v odbore herectvo v Banskej Bystrici otvorili. Čo sa týka mojich spomienok na štúdiá, spomínam rád. Vysokoškolský život má nezastupiteľné miesto v živote každého človeka. Od prvých skúšok, cez poznanie profí pedagógov z praxe až po internátny život v komunite študentov. Výzvy, priateľstvá, skúsenosti.....nepamätám si na nič, čo by som s odstupom času ľutoval. S obľubou hovorím, že odkedy som sa oženil, nepamätám si nič, čo bolo predtým. Ale pravdou je, že odkedy na chodbách AU BB stretávam bývalé spolužiačky, spomienky sa mi výrazne vracajú ☺.

Pripravila: Danica Kubišová

Igor Timko so spolužiakmi a pedagógom Jozefom Adamovičom z čias štúdia na AU BB.

Najzaujímavejšie výtvyory výtvarníkov nájdete v galérii

Najzaujímavejšie práce študentov Fakulty výtvarných umení (FVU) Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB) môžu obdivovať milovníci výtvarného umenia od 14. februára 2013 v Pretórii Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici. Najväčšie zastúpenie v expozícii re-VIZIA majú záverečné magisterské i doktorandské projekty zo všetkých štyroch katedier - maľby, sochárstva, grafiky, intermédií a digitálnych médií, ktoré mladí umelci vytvorili najmä v ostatných troch rokoch.

Výstavu prác študentov a doktorandov FVU pripravili pri príležitosti 15. výročia založenia AU BB. Jej zámerom je ponúknuť čo najkvalitnejší výber súčasných študentských diel z maľby, umenia inštalácie objektov, figurálneho sochárstva, progresívnych prejavov súčasnej grafiky, ako aj priblížiť iniciatívy z oblasti intermédií a digitálnych médií, kam patria najmä interaktívne projekty, videoinštalácie, internetové umenie a soundartové práce. Súčasťou ich prezentácie je aj kompilácia 12 experimentálnych videofilmov a videodokumentácie performancií, interaktívnych a participatívnych projektov vo verejnom priestore, ktoré diváci môžu vidieť v samostatnej miestnosti Mediatéky.

Už názov expozície napovedá, že ide o výber diel na základe dôkladného mapovania a výskumu najvýznamnejších prác poslucháčov FVU. Vizúálne prejavy mladých výtvarníkov sa vyznačujú bohatosťou aktuálnych tém a širokým spektrom výrazových prostriedkov a umeleckých prístupov, prostredníctvom ktorých referujú o súčasných problémoch ľudí žijúcich v informačnej spoločnosti globalizovaného sveta. Ich vízie, invenčné tvorivé stratégie a novátorsky poňaté výtvarné diela súčasne predstavujú silný tvorivý potenciál a prísľub do budúcnosti. Mladí autori dokážu citlivo, ale zároveň

so zmyslom pre kritickú reflexiu a ironický nadhľad artikulovať najrôznejšie témy, ako sú premeny identity, telo a telesnosť. Rovnako sa zaoberajú otázkami individuálnej a kolektívnej pamäti, pričom ich zaujíma aj prepojenie umenia s vizuálnou kultúrou. Okrem kritiky konzumnej spoločnosti sa venujú tiež politickej a inštitucionálnej kritike a kritike autorít z rozličných spoločenských sfér a podobne. V mnohých prácach čoraz intenzívnejšie rezonuje aj téma tzv. sociál-

neho obratu v umení, s ktorou súvisia rozmanité formy participatívneho a interaktívneho umenia, ktorých bázou je aktívna tvorivá spolupráca divákov. Do tohto rámca patria aj praktiky sociálne angažovaného a aktivistického umenia, založené na tesnom vzťahu umenia ako dôležitej formy sociálnej komunikácie, kriticky reflektujúcej aktuálne problémy každodennej skutočnosti a reálneho sveta.

Zaujímavým obohatením prehliadky sú tzv. aktuálne periférie výstavy, ktoré začleňujú do kontextu výstavného projektu aj príslušné exteriéry Stredoslovenskej galérie, prostredie loggie a sugestívne

pôsobiace podkrovie galérie, do ktorých intervedujú svojimi miestne špecifickými inštaláciami viacerí doktorandi FVU AU.

Diela mladých výtvarníkov kladú divákovi mnohoraké otázky, motivujú ich k úvahám o rozmanitosti aktuálnych tém a foriem súčasného vizuálneho umenia a provokujú ich k diskusiám, v ktorých sa môžu zamýšľať nad súvislosťami medzi každodenným životom a rozmanitými umeleckými prejavmi dnešnej digitálnej doby.

Výstava re-VIZIA potrvá do konca marca tohto roka.

Katarína Rusnáková
vedúca Katedry teórie a dejín výtvarného umenia FVU
Snímky: Juraj Solivajs

Prvý rektor PhDr. Alexander Melicher, CSc., oslávil v jubilejnom roku životné jubileum

„Som učiteľ. V učiteľskom povolání som sa našiel a venoval som mu celú profesionálnu kariéru“, vyznal sa emeritný rektor Melicher.

Pedagogická činnosť skutočne dominuje nad jeho ostatnými neobyčajne bohatými hudobno-kultúrnymi aktivitami, ktoré mali často zakladateľský význam pre banskobystrickú a regionálnu, ale aj celoslovenskú hudobnú kultúru. Cez prizmu učiteľa publikoval, komponoval, organizoval vedecké konferencie, zakladal a viedol detské folklórne súbory, riešil hudobnohistoriografickú problematiku, realizoval výskumy, ktorých výsledky aplikoval v pedagogickej praxi.

Hudobného pedagóga Melichera navrhol do funkcie splnomocnenca vlády SR na prípravu a zriadenie novej vysokej školy s umeleckým zameraním v Banskej Bystrici vtedajší štátny tajomník Ministerstva školstva SR. Ponuku prijal a v roku 1997 vznikla Akadémia umení v Banskej Bystrici (AU BB). Viedol ju prvé dva roky a po odstúpení pôsobil ako profesor na Fakulte múzických umení (FMU) do roku 2003.

Rozsiahla publikačná činnosť Melichera je sumárom monografií, vedeckých prác v domácich a zahraničných zborníkoch a časopisoch, vysokoškolských učebníc a študijných textov, recenzií a prehľadových prác a prekladov odborných titulov z maďarského jazyka. Jeho publikácie nesú pečať originality s vyhraneným a špecifickým individuálnym vkladom.

Kompozičnú prácu poníma ako formu sebvýjadrenia a spôsob komunikácie s detským aj dospelým poslucháčom. Orientuje sa na tanečné a detské piesne a pôvodnú tvorbu a úpravy pre spevácke zbory. Jeho tanečné piesne nahráli v rozhlase aj na gramoplatniach, úspechy a ocenenia získali na autorských súťažiach Bystrické zvonky v Banskej Bystrici a Zlatá ruža v Detve. Interpretovali ich legendárne tanečné orchestre a speváci. Detské piesne dotvárali repertoár speváckych zborov a zneli na prehliadkach a súťažiach detského zborového umenia.

Aktivity vo folklórnej oblasti realizoval v podobe syntetizujúcej dve diferencované oblasti: produkčnú (interpretačnú a skladateľskú)

a organizátorskú. Pôsobil ako primáš vo viacerých folklórnych súboroch, účinkoval v štúdiovej rozhlasovej ľudovej hudbe Ondreja Mrázika v Banskej Bystrici, zastával funkciu umeleckého vedúceho vo vysokoškolských, mládežníckych a detských súboroch a ľudových hudbách. Pre súbory upravoval ľudové piesne a kom-

V učiteľskom povolání som sa našiel

ponoval inštrumentálne pásma folklórneho charakteru.

Neobyčajne široký diapazón majú aj Melicherove aktivity v hudobnom živote Banskej Bystrice a stredoslovenského kraja. Spolupracoval s Literárnym a hudobným múzeom v Banskej Bystrici pri organizovaní koncertov z tvorby slovenských skladateľov v ich rodiškách, resp. dlhodobých pôsobiskách. Významne participoval na príprave a realizácii koncertných cyklov v Banskej Bystrici (Hudobná jar, Dni komornej hudby). Spoluorganizoval festival populárnej hudby Bystrické zvonky.

Bol predseda Krajskej pobočky Zväzu slovenských skladateľov a koncertných umelcov, pôsobil ako externý riaditeľ Krajského symfonického orchestra v Banskej Bystrici. Inicioval a garantoval vedecké konferencie, sympóziá a semináre o živote a tvorbe slovenských skladateľov, o hudobno-pedagogickej a hudobno-psychologickej problematike.

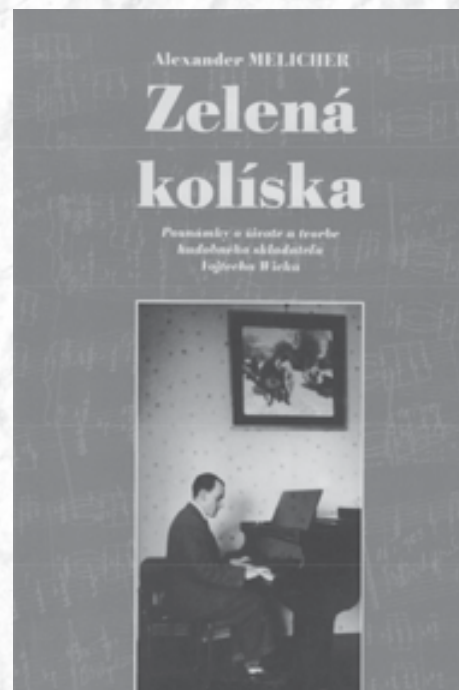
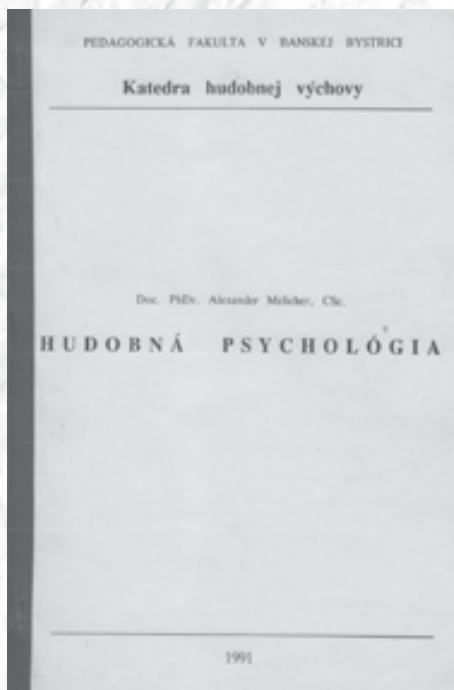
Mária Strenáčiková, prorektorka AU BB

prof. PhDr. Alexander Melicher, CSc .
(10. január 1933 Bratislava)

Študoval na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave, kde jedným z jeho učiteľov bol Eugen Suchoň. Pôsobil na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici a bol prvým rektorom Akadémie umení Banskej Bystrici.

Je autorom publikácií *Úvod do náuky o harmónii* (Pedagogická fakulta Banská Bystrica 1972), *Rozvoj zmyslu pre tonálnosť* (1990), *Hudobná psychológia* (Pedagogická fakulta Banská Bystrica, 1991), *Zelená kolíska. Poznámky o živote a tvorbe hudobného skladateľa Vojtecha Wicka* (2003).

Aktivity vyvíjal vo *Folklórnom súbore Urpín*, ako umelecký vedúci *Vysoškolského folklórneho súboru Mladosť*, vo *Folklórnom súbore Spievanky pri Gymnáziu v Banskej Bystrici* a *Ľudovej hudbe Sedmokráska pri Základnej škole Moskovská v Banskej Bystrici*

Mladí umelci sa prezentujú v Žiline

Fakulta výtvarných umení (FVU) Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB) sa pridala k projektu KEBABB 13, ktorý je pokračovaním jedného zo značkových Považskej galérie umenia (PGU) v Žiline. Do spoločnej poprieskumovej prezentácie vybraných prác študentov slovenských výtvarných škôl, vzdelávajúcich v oblasti voľného výtvarného umenia, sa prvýkrát zapojila v roku 2007.

Banskobystrickú FVU zastupujú diela študentov vedených pedagógmi Stanislavom Balkom, Štefanom Balázsom, Jurajom Saparom, Petrom Gáspárom, Róbertom Brunom, Igorom Bencom, Michalom Murinom, Jiřím Davidom, Mírom Niczom a Petrom Janáčikom.

Autorom poprieskumových výstav bol v 90. rokoch kurátor PGU a výtvarný teoretik Radislav Matuščík. V roku 2003 sa popri študentoch z Vysokej školy výtvarných umení (VŠVU) v Bratislave prvý raz predstavili i aj výtvarníci z Fakulty umení košickej Technickej univerzity. Názov projektu KEBABB odkazuje na sídla jednotlivých škôl.

Výstava približuje jednotlivé pedagogické prístupy v školách a akademické pozície v nich v čase, keď prebieha čoraz intenzívnejšia diskusia o ich kvalite a prestíži. Snaží sa zohľadniť to najlepšie z diel predstavených na tzv. prieskumoch. Je aj ojedinelou možnosťou porovnania prác študentov zo škôl čisto umeleckého typu a pre mnohých z nich vôbec prvou možnosťou galerijnej prezentácie svojho diela.

Poprieskumové výstavy v PGU už v minulých rokoch prezentovali tvorbu zaujímavých a progresívnych študentov. Mnohí z nich sú dnes etablovanými výtvarníkmi a tvorbou formujú podobu slovenského výtvarného umenia po roku 2000. V línii spoločnej prezentácie, prác z viacerých škôl, stanovenej v roku 2003, sa projekt uskutočňuje šiesty raz. Na aktuálnej výstave KEBABB 13 je vyvážené spektrum rôznych výtvarných médií, stretávajú sa klasické médiá (maľba, sochárske umenie) s mediálnym umením a intermédiami.

Výstava KEBABB 13 sa koná v PGU od 21. februára do 7. apríla 2013.

Príjemné stretnutie so svetovou tenorovou hviezdou Pavlom BRESLIKOM

Sedeli sme pri káve v blízkej banskobystrickej kaviarni a takmer hodinu sme skloňovali jediné slovo: opera. Samozrejme aj so všetkým, čo k nej patrí. Pavol Bršlík je viac známy vo svete, než doma. Časy sa postupne menia a Slovensko si ho v poslednom čase užíva čoraz častejšie.

Tenorista, ktorého svet pre ľahšiu výslovnosť mena pozná ako BRESLIK, pochádza z Kysúc. V Novom Meste nad Váhom ho jeho „neumeleckí“ rodičia zapísali do Základnej umeleckej školy (ZUŠ), kde sa pasoval s hrou na akordeóne. Žilinské konzervatórium však začal navštevovať z jediného dôvodu: nebola tam matematika. A potom už bol iba krôčik na vysokú školu. Do Bratislavy. Napriek tomu v súčasnosti končí Akadémiu umení v Banskej Bystrici.

„Z VŠMU som jednoducho odišiel. Všetko spôsobil môj kritický prístup. Analytické rozbor a rozsah hudobnej teórie boli pre mňa naddimenzované a pre speváka v praxi aj nepotrebné. Keď som sa dožadoval viac rozborov z opier alebo vokálnych cyklov, nepochodil som.“

Vaše cesty potom smerovali do krajín západnej Európy, konkrétne do Francúzska.

„Dnes si uvedomujem, že som bol príliš mladý a tvrdohlavý. Mal som iba 22 rokov a vybral som sa na skusy do Francúzska. Vždy ma duch tejto krajiny fascinoval. Vo vrecákach som nemal ani halier, jazyk som vôbec neovládal, ale veľmi som chcel. Začiatky v opernom štúdiu v Marseille boli nesmierne tvrdé a ťažké.“

Váš raketový nástup začal okolo roku 2005...

„Bolo to obdobie, kedy som mal angažmán v Berlíne, kde som vytvoril najmä posta-

vy v Mozartových operách. Tie mi otvorili ďalší operný a divadelný priestor, dovolili mi spoznať aj chuť iných operných hrdinov.“

Okrem Ferranda a Tamina to bol neskôr aj Belmonte a Idamante. Všimla si Vás odborná kritika a v renomovanom mesačníku *Opernwelt* ste sa stali objavom a získali ocenenie *Nachwuchssänger des Jahres*. Novým milníkom bola postava Gennara v mníchovskej inscenácii *Lucrezia Borgia*. Partnerkou vám bola operná diva Edita Gruberová...

„Bolo to povznášajúce a príjemné obdobie príprav, premiéry aj repríz. Pani Gruberová je perfekcionistka nielen na javisku. Účinkovali sme spolu už aj na iných európskych scénach. Dobré sú aj vzťahy s inými slovenskými opernými speváckmi, najmä v zahraničí. Ten malý spoločný kúsok javiska predstavuje pre mňa v tej chvíli aj malý kúsok domova.“

Kritika Vás zaraďuje do kategórie lyrických tenorov. Aké sú Vaše operné túžby do budúcnosti...

„K Mozartovi pribudli časom aj postavy talianskeho bel cantového repertoáru. *Donizetti* mi priniesol okrem spomínaného Gennara z *Lucrezie Borgie* už *Nemorina* z *Nápoja lásky* a *Ernesta* z *Dona Pasquala*. V najbližšom období by mala k nim pribudnúť aj titulná postava z *Roberta Devereuxa*. Mojou túžbou je francúzsky lyrický operný repertoár, konkrétne *Jules Massenet* alebo *Charles Gounod*.“

Máte svoj spevácky vzor?

„Je to *Fritz Wunderlich* a nedávno zosnulý *Dietrich Fischer-Dieskau*. Obaja boli pre mňa interpretační majstri najmä nemeckej romantickej piesne.“

Okrem klasických režijných postupov sú dnes často úspešné aj netradičné, niekedy až šokujúce inscenácie. Kde ste viac doma, ktoré uprednostňujete?

„Nemám jednoznačnú odpoveď. Ak sú režijné „modernosti“ zmysluplné, ak nie sú samoučelnou exhibíciou inscenátorov, prečo nie... Napokon, už mám za sebou aj niekoľko podobných „šialeností“. Boli príjemným oživením a novou výzvou.“

Vaším pedagógom je profesorka *Vlasta Hudecová*. Speváci sú ojedinelým umeleckým (z)javom, ktorý je stále spojený so svojím pedagógom akoby neviditeľnou pupočnou šnúrou...

„Vždy keď prídem na Slo-

Pavol Breslik ako *Lenskij* v londýnskej inscenácii *Eugen Onegin*

vensko, prvá cesta vedie k pani profesorke. Dôverne pozná moje „slabosti“ a jej jedinej dôverujem. Jej slová, pripomienky aj kritika sú pre mňa záväzné. Aj keď sa niekedy na ne mračím... Už sme konzultovali aj telefonicky.“

Ako trávi operná star voľné chvíle...

„Nie je ich mnoho, to si nestážujem, iba konštatujem. Keď sú, potom trávim voľný čas v galériách, spoznávam arómu a históriu nových miest a túlam sa obchodnými tunelmi. A niekedy len tak celkom hriechne leňošim.“

Paríž, Mníchov, Berlín, Viedeň, Miláno, Benátky, Bratislava, Praha, New York... naposledy *Kráľovská opera* v Londýne. Po premiére sme si mohli na adresu slovenského tenoristu prečítať:

„Bravo Pavol Breslik, a truly tragic Lensky, another terrific night out at the opera...“

Za rozhovor poďakovala: *Mária Glocková* vedúca Katedry teoretických predmetov FMU
Foto: archív Pavla Breslika

Školy sa boja, že učitelia s viacerými úväzkami odmietnu garantovať študijné programy

Proti sprísneniu akreditácie vraj lobujú rektori

Vysoké školy (VŠ), ktoré v budúcom roku prejdú komplexnou akreditáciou, budú zrejme musieť spĺňať oveľa prísnejšie kritériá ako v minulosti.

“Kritériá sú výrazne prísnejšie, ako boli predchádzajúce, reakcia niektorých VŠ môže byť aj menej priaznivá,” povedal predseda Akreditačnej komisie (AK) Ľubor Fišera. Dodal, že podľa neoficiálnych informácií, ktoré má, rektori škôl už dva mesiace lobujú na ministerstve školstva za zmiernenie kritérií. Koľko škôl by mohli vyradiť spomedzi univerzitných a aké dosahy bude mať nová akreditácia na ne, nechcel odhadnúť. “Neviem povedať, ako to skončí. Školy majú ešte rok na publikovanie a splnenie všetkého,” dodal predseda komisie.

Podľa novely vysokoškolského zákona, ktorá platí od 1. januára 2013, kritériá navrhuje AK, schvaľuje ich ministerstvo školstva. Vyjadria sa k nim aj rektori škôl a Rada vysokých škôl (RVŠ).

Vyššie nároky na garantov študijných programov

Komplexná akreditácia, ktorá sa uskutoční v roku 2014, zhodnotí vzdelávaciu a výskumnú činnosť škôl a vyjadri sa k ich žiadostiam o akreditáciu všetkých študijných programov či konaniam na vymenovanie profesorov. Prebieha v šesťročných intervaloch. Školy majú na prípravu podkladov presne rok od zverejnenia nových kritérií. V ich návrhu napríklad komisia sprisňuje pravidlá pre publikovanie.

Vyššie nároky sa kladú aj na garantov študijných programov. Na VŠ, kde učiteľ garantuje program, má byť podľa kritérií zamestnaný na plný pracovný úväzok. Okrem toho nesmie jeho týždenný pracovný čas na VŠ presiahnuť 69 hodín. Nedávno schválená vysokoškolská novela pritom vysokoškolským učiteľom dovoľuje mať tri úväzky na VŠ, z čoho jeden môže byť plný. “Ak by mal učiteľ úväzok 2,99, nemôže zodpovedne vykonávať funkciu garanta,” zdôvodnil Fišera.

Predseda RVŠ Viktor Smieško si myslí, že je to pre garantov veľmi tvrdé. “Môže sa stať, že niektorí učitelia, ktorí majú viac úväzkov, od-

mietnu garantovať študijné programy. Môže to byť nepriamy tlak na to, aby zostali len univerzity, ktoré si vedia samy vychovať garantov, a tie, ktoré si ich kupovali, by postupne mali problémy,” povedal Smieško.

Nové kritériá na profesorov aj materiálne zabezpečenie

V študijnom programe musia navyše pôsobiť a udržiavať kvalitu traja funkční profesori alebo docenti na plný úväzok, ktorý je ich jediným úväzkom na akejkoľvek VŠ. Pre študijný program druhého alebo tretieho stupňa musí byť aspoň jeden z nich riadny profesor.

Jeden pedagóg nesmie podľa navrhovaných kritérií v prvom a druhom stupni štúdiá viesť v akademickom roku viac ako desať bakalárskych a diplomových prác.

Kritériá kladú dôraz aj na materiálne zabezpečenie študijných programov. VŠ musí mať knižnicu, študovňu a prístup k internetu. To platí aj pre mestá, kde má pracoviská.

V knižnici by študenti mali nájsť literatúru, ktorú zahŕňajú informačné listy k predmetom.

/TASR/

Cieľom opatrenia bolo prilákať viac zahraničných študentov Za programy v cudzom jazyku si zaplatia

Spoplatnenie cudzojazyčných programov prináša vysokoškolská novela, ktorá platí od 1. januára 2013. Ministerstvo tvrdí, že slovenských študentov, ktorí si volia programy v cudzom jazyku na Slovensku, je veľmi málo. Cieľom opatrenia bolo skôr prilákať na Slovensko viac zahraničných študentov. “Aby boli školy konkurencieschopné vďaka tomu, že ponúkajú jazykové alternatívy,” zdôvodnil hovorca rezortu školstva Michal Kaliňák. Dodal, že domáci študenti majú naďalej možnosť študovať slovenský program, ktorý má cudzojazyčný ekvivalent a zapísať si predmety v cudzom jazyku.

Platiť nebudú tí, ktorí už momentálne študujú v cudzom jazyku. Podľa novely sa bude platiť za taký cudzojazyčný program, ktorý mal v čase, keď študent začínal študovať, na niektorej vysokej škole, ekvivalent v slovenčine.

Predseda Rady vysokých škôl SR Viktor Smieško si myslí, že slovenskí študenti sa nebudú hrnúť do týchto programov, keďže dnes majú veľa možností študovať v zahraničí s finančnou pomocou v rámci rôznych programov. “Je toľko možností študovať v zahraničí, že argumentácia typu ‘nemám na to’, neobstojí. My v Slovenskej technickej univerzite nie sme schopní naplniť kvóty, ktoré nám poskytuje Erasmus,” doplnil s tým, že študenti nie sú takí ambiciózni, ako bývali.

Smieško tvrdí, že vyučovanie v cudzom jazyku je náročnejšie a treba ho z niečoho zaplatiť. Školy doteraz nemohli vyberať peniaze za denné cudzojazyčné štúdium od

zahraničných študentov, lebo podmienky v rámci EÚ musia byť pre všetkých rovnaké.

Novinkou pre študentov, ktorú prináša vysokoškolská novela, je tiež to, že im škola musí zarátať kredity za štátnice. Študentom

ich nedostatok spôsoboval problémy najmä v posledných ročníkoch, keď ich museli “naháňať” zapisovaním veľkého množstva predmetov.

/TASR/

V Knížnici Akadémie umení v Banskej Bystrici čaká návštevníkov niekoľko noviniek

Internetové študovne

Vďaka realizácii projektu „Zlepšenie podmienok vzdelávacieho procesu modernizáciou IKT, vnútorného vybavenia a rekonštrukciou objektov v Akadémii umení v Banskej Bystrici (AU BB)“ skvalitnili v knižnici infraštruktúru technického vybavenia. To viedlo k zlepšeniu podmienok pri poskytovaní knižnično-informačných služieb aj výučby.

Akademická knižnica AU BB získala realizáciou projektu 24 pracovných terminálových staníc s pripojením na internet, z toho dve sú určené pre zrakovo znevýhodnených používateľov. Každý terminál má nainštalovaný operačný systém Solaris alebo Windows a je vybavený balíkom Open Office, kompatibilným s balíkom Microsoft Office. Pripojenie k terminálovej stanici prostredníctvom USB kľúča je samozrejmosťou. Z každej terminálovej stanice možno tiež tlačiť dokumenty.

Služby internetových študovní Knižnice AU BB sú určené pre všetkých používateľov s platným čitateľským preukazom.

Ivana Badinská
riaditeľka Knižnice AU BB

Dary od donátorov

Informačný fond Knižnice AU BB sa špecializuje na literatúru a dokumenty z oblasti dramatického, hudobného a vizuálneho umenia. Okrem umenovedných dokumentov jej profil dotvárajú dokumenty

univerzálneho charakteru. Zastúpenie majú spoločenské, humanitné a prírodné vedy, technika ako aj prienikové medziodborové disciplíny. V nich obsiahnutá pluralita názorov, vzájomné prelínanie kultúr, tradícií, jazykov a ich dostupnosť zaručuje napĺňanie zásady slobodného prístupu občanov k informáciám a dokumentom.

Väčšinu knižničného fondu tvoria tlačené médiá, dostupné sú aj audiovizuálne a multimediálne diela a elektronické informačné zdroje s bibliografickými údajmi aj plnými textami článkov.

Knižničný informačný fond získavame kúpou, výmenou s inými organizáciami a darmi. Podstatnú časť dokumentov našej knižnice tvoria dary. Vďaka veľkorysosti a nezištnosti donátorov zaznamenáva knižnica nielen nárast kvantitatívny, ale zreteľná

je najmä kvalita. Používatelia neraz ocenili dostupnosť publikácií z pozostalosti hudobného skladateľa Svetozára Stračinu, ktoré knižnici venovala Angela Vargicová. Výrazným spôsobom prispieva k zveľadeniu knižničných zbierok Andrej Maťašik, teatrolog a učiteľ AU BB. Významné sú knižničné prírastky získané z bratislavského Divadelného ústavu, od vyučujúcich akadémie ako aj darcov z radov verejnosti, niekedy anonymných.

Informácie o jednotlivých knižničných dokumentoch sú dostupné v on-line katalógu knižnice, novinky zviditeľňujeme na sieti Facebook.

Boli by sme radi, keby ste si s rovnakou láskou a pozornosťou dokumenty požičiavali a používali ako ich pre vás obstarávame, spracovávame a sprístupňujeme my

Mária Hruzová
Knižnica AU BB

Nové čitateľské preukazy

Od februára 2013 v Knižnici AU BB vydávame nové čitateľské preukazy, ktoré majú formu plastových kariet s unikátnym čiarovým kódom slúžiacim na identifikáciu čitateľa. Plastovú kartu vyrobili pomocou špeciálnej ofsetovej technológie s využitím moderných technologických postupov. Nové čitateľské preukazy budú postupne nahrádzať staré, doteraz platné, papierové preukazy a budeme ich vydávať našim súčasným používateľom ZADARMO. Okrem nového preukazu získa čitateľ aj jedinečné ID a heslo na vstup do online katalógu knižnice. Novým používateľom čitateľské preukazy vydáme po zaplatení registračného poplatku v zmysle smernice č. 88/2011, ktorá upravuje knižničný a výpožičný poriadok Knižnice AU BB.

Zavedenie nových čitateľských preukazov v podobe plastových kariet prinesie zjednodušenie, zrýchlenie, a teda aj celkové zefektívnenie výpožičného procesu pre používateľa a tiež pre pracovníkov knižnice. Veríme, že tento nový systém výpožičného procesu prinesie skvalitnenie služieb Knižnice AU BB.

Ivana Badinská

Tri otázky ART 3

Kaštieľ otvoríme širokej verejnosti

Chátrajúcemu kaštieľu Radvanských zo 16. storočia sa blýska na lepšie časy. Jeho osud má v rukách Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB), ktorej ho do dlhodobého prenájmu „odklepli“ poslanci na februárovom mestskom zastupiteľstve. Dá mu škola novú šancu a možnosti využitia? Porozprávali sme sa o tom s rektorom AU BB Matúšom Olhom.

? Za akých podmienok získala univerzita roky neobývaný kaštieľ, ktorý prešiel poslednou väčšou rekonštrukciou v roku 1958 a do majetku mesta sa vrátil v roku 1994?

O nich ešte len rokujeme. Pripravujeme podklady pre zmluvu o prenájme.

? Z akých zdrojov chcete financovať náročnú rekonštrukciu vzácnnej historickej pamiatky?

Zo štruktúrálnych fondov či grantov. Akadémia umení je už druhou vysokou školou, ktorá sa bude snažiť na obnovu kaštieľa získať z nich financie. Podobné zámery mala aj Slovenská zdravotnícka univerzita, ktorá chcela s príspevom eurofondov premeniť kaštieľ na vzdelávacie a reprezentatívne centrum. Od mesta získala ešte za predchádzajúceho mestského zastupiteľstva objekt do dlhodobého nájmu na 99 rokov za symbolickú korunu s tým, že zafinancujú jeho obnovu. V rámci europrojektov však nebola v tom čase vypísaná žiadna výzva s podobným zameraním, projekt obnovy preto padol a kaštieľ sa vrátil mestu.

? Ako by ste chceli využívať priestory kaštieľa Radvanských?

Našou koncepciou je otvoriť ho širokej verejnosti a neuzatvoriť ho len pre úzky okruh záujemcov. Organizovali by sme tam rôzne výstavné aj koncertné či iné spoločenské podujatia pre Banskobystričanov i návštevníkov mesta

pod Urpínom, teda pre všetkých milovníkov umenia.

AU BB by vzhľadom na umeleckú profiláciu z rekonštrukcie už niekoľko rokov neobývaného objektu mimoriadne profitovala, lebo ponúka priestory, ktoré by sme vedeli zmysluplne využiť. Ich rekonštrukciou by vznikli ideálne podmienky na skúšanie ale aj verejnú produkciu, tak hudobných ako aj divadelných a výtvarných študijných programov. Nádvorie, ale aj pomerne veľké priestory interiéru núkajú

totiž počas celého roka využitie na koncerty, výstavy a divadelné predstavenia. V letných mesiacoch by mohlo nádvorie slúžiť aj na divadelné produkcie pod holým nebom, na spôsob Zámockých hier zvolenských, ktoré už štyri desaťročia úspešne fungujú v susednom meste ako jediný festival činoherných a operných predstavení pod holým nebom na Slovensku.

Zhovárala sa: Danica Kubišová
Foto SME - JÁN KROŠLÁK

Herencsár zahrála prezidentovi

Do slovenských pesničiek v podaní maďarskej cimbalistky Viktórie Herencsár sa s veľkým záujmom započúval prezident SR Ivan Gašparovič na slávnostnom večere 19. februára 2013 v Budapešti počas dvojdňovej oficiálnej návštevy Maďarska. Známe ľudové melódie predviedla vo vlastnej kompozícii.

A veľmi prekvapený bol Gašparovič, keď mu umelkyňa predstavil jeho maďarský kolega János Áder a ona s ním konverzovala slovensky. Prezident SR si s prezidentkou Svetovej cimbalovej asociácie (CWA) Herencsár dohodli stretnutie 28. februára 2013 v Banskej Bystrici na slávnostnom koncerte k 15. výročiu Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB), v ktorej maďarská hudobníčka učí hru na cimbele.

Herencsár pozval na slávnostný večer hrať na cimbele vzácnym hosťom maďarský prezident do svojej rezidencie. Za svoje umelecké majstrovstvo zožala mimoriadne ovácie od všetkých členov slovenskej delegácie.

Známa cimbalistka pripravila aj medzinárodné cimbalové novoročné koncerty v Slovenskom inštitúte a v baptistickom kostole v Budapešti s umelcami z Turecka, Iránu, Slovenska a Maďarska. Slovensko zastupovalo PACORA jazzové trio s cimbalistom Marcelom Comendantom, ktorý je síce moldavskej

národnosti, ale býva v Banskej Bystrici. Bol študentom Herencsárovej v AU BB. Na koncerte zahrála aj Herencsárová skladbu z tvorby dekana Fakulty múzických umení (FMU) AU

BB Vojtecha Didiho "Premena". Na klarinete ju sprevádzal Peter Csongar, ktorý je jej kolegom v Štátnom opernom orchestri v Budapešti.

/dc/

Viktória Herencsár debatuje s prezidentom SR Ivanom Gašparovičom a jeho maďarským kolegom Jánosom Áderom.
Snímka: archív Viktórie Herencsár

Naši jubilanti

Okrúhle životné jubileum – šesťdesiatiny – si pripomenie v marci 2013 člen Správnej rady Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB) **Dušan Jarjabek**. Do rodiny šesťdesiatnikov pribudne aj **Viktória Herencsár**, ktorá učí hru na cimbele na Fakulte múzických umení AU BB, a pedagóg **Ľubomír Fífik** z Katedry dokumentárnej tvorby Fakulty dramatických umení.

Päťdesiatiny oslaví v marci 2013 akademický maliar **Miroslav Nícz**, ktorý pôsobí ako vedúci Katedry intermédií a digitálnych médií Fakulty výtvarných umení AU BB.

Jubilantom v mene všetkých zamestnancov, študentov a priateľov školy srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme veľa zdravia, šťastia, tvorivých síl a pohody v osobnom i profesionálnom živote.

Redakčná rada

PRIPRAVUJEME:

Maestro Gildo di Nunzio, coach newyorskej MET a dlhoročný priateľ **Luciana Pavarottiho** bol koncom februára tohto roka hosťom Katedry vokálnej interpretácie Fakulty múzických umení (FMU) Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB). Na pozvanie profesorky **Evy Blahovej** viedol spevácke kurzy a stretol sa s našimi študentmi. Jeho pobyt finančne podporilo Velvyslanectvo USA v Bratislave. Rozhovor s týmto významným umelcom prinesieme v budúcom čísle univerzitného spravodajcu ART 3.

/mg/

Saparove grafiky a medaile predstavili v knižnici

Grafické práce a medaile akademického sochára Juraja Saparu, dekana Fakulty výtvarných umení (FVU) Akadémie umení v Banskej Bystrici (AU BB), obdivovali milovníci tohto umeleckého druhu na prelome rokov v Galérii v podkroví v banskobystrickej Štátnej vedeckej knižnici.

Žilinský rodák, žiak profesora Jozefa Kostku na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave, spája v tvorbe domácu sochársku tradíciu s európskou modernou. Obsahovo u neho dominuje motív a symbolika neslobody, súčasne však jeho diela evokujú prekonanie tejto neslobody a vzlet. Na jednej strane jeho práce pôsobia poeticky, na druhej vyjadrujú nespútanú dravosť života.

Autora charakterizuje umelecká mnohovárnosť. Umelecký program zameriava na viaceré umelecké druhy. Venuje sa monumentálnej a komornej plastike, medailérskej tvorbe, kresbe, maľbe a počítačovej grafike. Jeho rozsiahle celky medailí sú vnímané ako skratky expresívnych voľných reliéfnych diel. Tieto práce sú nadčasové a spájajú v sebe literárne, príbehové a mytologické s umeleckým – znakovito štýlizovaným symbolom, ako aj konkrétne tvary s abstraktnými. V oblasti počítačovej grafiky sochár spája estetiku pôsobenia troch médií súčasne. Ide o zvláštne spojenie kresby, modelácie, farby a bizarnej, miestami až

Juraj Sapara (vľavo).

barokujúcej kompozície. Saparove grafiky sú primárne expresívne, vitálne, tematicky spájajú náboženský a historický odkaz s neustálymi referenciami na svet a postavenie umenia.

Sapara sa aktívne zúčastňuje na výtvarnom živote na Slovensku a v zahraničí. Tvorbu

pravidelne prezentuje doma i za hranicami Slovenska. Práce vystavoval v Českej republike, Poľsku, Rakúsku, Nemecku, Taliansku, Francúzsku, Veľkej Británii, Rusku, USA, Číne a v ďalších krajinách. Ako pedagóg dlhé roky odovzdáva skúsenosti talentovaným študentom FVU AU BB.

Výstavu pod názvom Juraj Sapara – medaila a grafika pripravila Štátna vedecká knižnica s FVU AU BB.

/dc/
Snímky: Juraj Solivajs

Redakčná rada: prof. Ľudovít Hološka, akad. maliar, Ing. Petra Virágová, PhDr. Mária Glocková, PhD., Mgr. art. Katarína Hitzingerová, Ing. Danica Kubišová – zodpovedná redaktorka
Vydáva rektorát Akadémie umení v Banskej Bystrici
Adresa redakcie: Akadémia umení v Banskej Bystrici, ul. J. Kollára 22, 974 01 Banská Bystrica, Ing. Danica Kubišová, rektorát, miestnosť č. 120
Tel.: 048/4145120, fax: 048/4145109, mobil: 0904841285
e-mail: d.kubisova@aku.sk
Tlač: DALI-BB, s.r.o., Banská Bystrica

art3
 SPRAVODAJKA
 AKADÉMIE UMENÍ
 V BANSKEJ BYSTRICI